

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ЗАПОРІЗЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
Юридичний факультет

ЗЕМЕЛЬНЕ ПРАВО

**Короткий словник-довідник
термінів і понять**

Затверджено
Вченою радою ЗНУ
протокол № ___ від 2020 р.

Запоріжжя
2020

УДК:

Земельне право : короткий словник-довідник термінів і понять / уклад. О. Г. Бондар, Д. М. Луц. Запоріжжя : ЗНУ, 2019. 52 с.

Пропоноване видання – це укладений короткий словник-довідник у сфері Земельного права. В словнику-довіднику надано загальний опис і тлумачення термінів і понять з Земельного права.

Словник-довідник призначено для студентів юридичного факультету для використання у межах курсу «Земельне право». Рекомендовано для усіх, хто цікавиться земельно-правовою тематикою.

УДК:

*Рецензент –
д-р юрид. наук, проф. В.Д. Сидор*

*Відповідальний за випуск –
д-р юрид. наук, проф. Д. О. Єрмоленко*

© Запорізький національний університет, 2020

ЗМІСТ

<i>Передмова</i>	9
А	
АГРОЛАНДШАФТ	10
АГРОЛІСОТЕХНІЧНА МЕЛІОРАЦІЯ ЗЕМЕЛЬ.....	10
АГРОТЕХНІЧНА МЕЛІОРАЦІЯ ЗЕМЕЛЬ.....	10
АГРОХІМІЧНЕ ОБСТЕЖЕННЯ ҐРУНТІВ.....	10
АГРОХІМІКАТИ.....	10
АГРОХІМІЧНА ПАСПОРТИЗАЦІЯ ЗЕМЕЛЬ СІЛЬСЬКОГОСПОДАРСЬКОГО ПРИЗНАЧЕННЯ	11
АГРОХІМІЧНИЙ ПАСПОРТ ЗЕМЕЛЬНОЇ ДІЛЯНКИ (ПОЛЯ).....	11
АГРОХІМІЧНЕ ОБСТЕЖЕННЯ.....	11
АКТИ ОРГАНІВ МІСЦЕВОГО САМОВРЯДУВАННЯ.....	11
АНТРОПОГЕННІ ФАКТОРИ.....	11
АРХІТЕКТУРНА ДІЯЛЬНІСТЬ.....	11
АУКЦІОН (ПУБЛІЧНІ ТОРГИ).....	12
Б	
БІОЛОГІЧНЕ (БІОТИЧНЕ) РІЗНОМАНІТТЯ.....	12
БОНІТУВАННЯ ҐРУНТІВ.....	12
БУР'ЯНИ.....	12
БУФЕРНА ЗОНА.....	12
В	
ВИДИ РОБІТ ІЗ ЗЕМЛЕУСТРОЮ.....	12
ВЛАСНІСТЬ.....	13
ВНУТРІШНЬОГОСПОДАРСЬКА МЕЛІОРАТИВНА СИСТЕМА.....	13
ВОЛОДІННЯ.....	13
Г	
ГАЛУЗЬ ПРАВА.....	13
ГЕНЕРАЛЬНА СХЕМА ПЛАНУВАННЯ ТЕРИТОРІЇ УКРАЇНИ.....	13
ГЕНЕРАЛЬНИЙ ПЛАН НАСЕЛЕНОГО ПУНКТУ.....	13
ГЕОІНФОРМАЦІЙНА СИСТЕМА.....	14
ГЕОПРОСТОРОВИЙ ОБ'ЄКТ.....	14
ГЕОПРОСТОРОВІ ДАНІ.....	14
ГІПОТЕЗА.....	14
ГРОМАДЯНИ.....	14
ГРАНИЧНО ДОПУСТИМА КОНЦЕНТРАЦІЯ ЗАБРУДНЮЮЧИХ РЕЧОВИН..	14
ГУМУС.....	14
Ґ	
ҐРУНТ.....	14
ҐРУНТОВА МАСА.....	15
ҐРУНТОВЕ ОБСТЕЖЕННЯ.....	15
ҐРУНТОВТОМА.....	15
Д	
ДАРУВАННЯ.....	15
ДАЧНИЙ БУДИНОК.....	15

ДЕГРАДАЦІЯ ҐРУНТІВ.....	15
ДЕГРАДАЦІЯ ЗЕМЕЛЬ.....	15
ДЕЛІКТОЗДАТНІСТЬ.....	15
ДЕРЖАВНА РЕЄСТРАЦІЯ РЕЧОВИХ ПРАВ НА НЕРУХОМЕ МАЙНО.....	16
ДЕРЖАВНА СЛУЖБА УКРАЇНИ З ПИТАНЬ ГЕОДЕЗІЇ, КАРТОГРАФІЇ ТА КАДАСТРУ (ДЕРЖГЕОКАДАСТР).....	16
ДЕРЖАВНИЙ АРХІТЕКТУРНО-БУДІВЕЛЬНИЙ КОНТРОЛЬ.....	16
ДЕРЖАВНИЙ РЕЄСТР РЕЧОВИХ ПРАВ НА НЕРУХОМЕ МАЙНО.....	16
ДЕРЖАВНИЙ ЗЕМЕЛЬНИЙ КАДАСТР.....	17
ДЕРЖАВНА РЕЄСТРАЦІЯ ЗЕМЕЛЬНОЇ.....	17
ДЕТАЛЬНИЙ ПЛАН ТЕРИТОРІЇ.....	17
ДИСЦИПЛІНАРНА ВІДПОВІДАЛЬНІСТЬ.....	17
ДИСПОЗИТИВНИЙ МЕТОД.....	17
ДИСЦИПЛІНАРНИЙ ПРОСТУПОК.....	17
ДІЯЛЬНІСТЬ У СФЕРІ ЗЕМЛЕУСТРОЮ.....	18
ДОГОВІР ОРЕНДИ ЗЕМЛІ.....	18
ДОДАТКОВИЙ ПАЙ.....	18
ДОКУМЕНТАЦІЯ ІЗ ЗЕМЛЕУСТРОЮ.....	18

Е

ЕКОЛОГІЧНА МЕРЕЖА.....	18
ЕКОЛОГІЧНЕ ПРАВО.....	18
ЕКСПЕРТИЗА.....	19
ЕМФІТЕВЗИС.....	19

Ж

ЖИТЛОВИЙ БУДИНОК.....	19
ЖИТЛОВИЙ БУДИНОК САДИБНОГО ТИПУ.....	19

З

ЗАБРУДНЕННЯ ҐРУНТІВ.....	19
ЗАГАЛЬНОДЕРЖАВНА ПРОГРАМА ФОРМУВАННЯ НАЦІОНАЛЬНОЇ ЕКОЛОГІЧНОЇ МЕРЕЖІ УКРАЇНИ НА 2000-2015 РОКИ.....	19
ЗАКОН.....	20
ЗАКОНОДАВЧА ВЛАДА.....	20
ЗАМОВНИК.....	20
ЗАХОДИ ІЗ ЗЕМЛЕУСТРОЮ.....	20
ЗАХИСТ РОСЛИН.....	20
ЗБІР ЗА СПЕЦІАЛЬНЕ ВИКОРИСТАННЯ ВОДИ.....	21
ЗБІР ЗА СПЕЦІАЛЬНЕ ВИКОРИСТАННЯ ЛІСОВИХ РЕСУРСІВ ЗЕМЕЛЬНА ДІЛЯНКА.....	21
ЗЕМЕЛЬНЕ ПОЛІПШЕННЯ.....	21
ЗЕМЕЛЬНЕ ПРАВО.....	22
ЗЕМЕЛЬНИЙ ПОДАТОК.....	22
ЗЕМЕЛЬНІ ПРАВОВІДНОСИНИ.....	22
ЗЕМЕЛЬНІ РЕСУРСИ.....	22

ЗЕМЛЕКОРИСТУВАЧІ.....	22
ЗЕМЛЕУСТРІЙ.....	22
ЗЕМЛІ АВТОМОБІЛЬНОГО ТРАНСПОРТУ.....	22
ЗЕМЛІ ДОРОЖНЬОГО ГОСПОДАРСТВА.....	23
ЗЕМЛІ ЕНЕРГЕТИЧНОЇ СИСТЕМИ.....	23
ЗЕМЛІ ЖИТЛОВОЇ ТА ГРОМАДСЬКОЇ ЗАБУДОВИ.....	23
ЗЕМЛІ ЗАЛІЗНИЧНОГО ТРАНСПОРТУ.....	23
ЗЕМЛІ ЗВ'ЯЗКУ.....	23
ЗЕМЛІ ІСТОРИКО-КУЛЬТУРНОГО ПРИЗНАЧЕННЯ.....	24
ЗЕМЛІ ЛІСОГОСПОДАРСЬКОГО ПРИЗНАЧЕННЯ.....	24
ЗЕМЛІ МІСЬКОГО ЕЛЕКТРОТРАНСПОРТУ.....	24
ЗЕМЛІ ОБОРОНИ.....	24
ЗЕМЛІ ОЗДОРОВЧОГО ПРИЗНАЧЕННЯ.....	24
ЗЕМЛІ ПРИРОДНО-ЗАПОВІДНОГО ФОНДУ.....	24
ЗЕМЛІ ПРОМИСЛОВОСТІ, ТРАНСПОРТУ, ЗВ'ЯЗКУ, ЕНЕРГЕТИКИ, ОБОРОНИ ТА ІНШОГО ПРИЗНАЧЕННЯ.....	25
ЗЕМЛІ РЕКРЕАЦІЙНОГО ПРИЗНАЧЕННЯ.....	25
ЗЕМЛІ СІЛЬСЬКОГОСПОДАРСЬКОГО ПРИЗНАЧЕННЯ.....	25
ЗЕМЛІ ТРАНСПОРТУ.....	25
ЗЕМЛІ ТРУБОПРОВІДНОГО ТРАНСПОРТУ.....	25
ЗЕМЛЯ.....	25
ЗЕМЛЯ КООПЕРАТИВУ.....	25

І

ІМПЕРАТИВНИЙ МЕТОД У ЗЕМЕЛЬНОМУ ПРАВІ.....	26
ІНДЕКСНА КАДАСТРОВА КАРТА (ПЛАН).....	26
ІНЖЕНЕРНО-ТРАНСПОРТНА ІНФРАСТРУКТУРА.....	26
ІНКОРПОРАЦІЯ.....	26
ІНОЗЕМНІ ГРОМАДЯНИ, ОСОБИ БЕЗ ГРОМАДЯНСТВА.....	26
ІНСТИТУТ ПРАВА.....	26
ІПОТЕКА.....	26
ІПОТЕКОДАВЕЦЬ.....	26

К

КАДАСТРОВА ЗОНА.....	27
КАДАСТРОВА КАРТА (ПЛАН).....	27
КАДАСТРОВИЙ КВАРТАЛ.....	27
КАДАСТРОВИЙ НОМЕР ЗЕМЕЛЬНОЇ ДІЛЯНКИ.....	27
КАДАСТР ТЕРИТОРІЙ ТА ОБ'ЄКТІВ ПРИРОДНО-ЗАПОВІДНОГО ФОНДУ... КОДЕКС.....	28
КОЛЕКТИВНЕ СІЛЬСЬКОГОСПОДАРСЬКЕ ПІДПРИЄМСТВО.....	28
КОНСЕРВАЦІЯ ЗЕМЕЛЬ.....	28
КОНСТИТУЦІЯ УКРАЇНИ.....	28
КОНТРОЛЬ ЗА ВИКОРИСТАННЯМ ТА ОХОРОНОЮ ЗЕМЕЛЬ.....	28
КООПЕРАТИВ.....	28
КОРИСНІ КОПАЛИНИ.....	29
КУПІВЛЯ-ПРОДАЖ.....	29

Л	
ЛІНІЇ РЕГУЛЮВАННЯ ЗАБУДОВИ.....	29
ЛІСОВІ ЗЕМЛІ.....	29
М	
МАЙДАНЧИКИ ДЛЯ ПЛАТНОГО ПАРКУВАННЯ.....	29
МАЙНОВІ ВІДНОСИНИ.....	29
МАЙНОВІ ПРАВА.....	30
МЕЖУВАННЯ ЗЕМЕЛЬ.....	30
МЕЛІОРАТИВНА СИСТЕМА.....	30
МЕЛІОРАТИВНА СИСТЕМА ЗАГАЛЬНОДЕРЖАВНОГО ЗНАЧЕННЯ.....	30
МЕЛІОРАТИВНІ ЗАХОДИ.....	30
МЕЛІОРОВАНІ ЗЕМЛІ.....	30
МЕЛІОРАЦІЯ ЗЕМЕЛЬ.....	31
МІЖГОСПОДАРСЬКА МЕЛІОРАТИВНА СИСТЕМА.....	31
МІНІСТЕРСТВО РОЗВИТКУ ЕКОНОМІКИ, ТОРГІВЛІ ТА СІЛЬСЬКОГО.....	31
ГОСПОДАРСТВА УКРАЇНИ (МІНЕКОНОМІКИ).....	31
МІНІСТЕРСТВО ЕНЕРГЕТИКИ ТА ЗАХИСТУ ДОВКІЛЛЯ УКРАЇНИ (МІНЕКОЕНЕРГО).....	31
МІСТОБУДІВНА ДОКУМЕНТАЦІЯ.....	31
МІСТОБУДІВНИЙ МОНІТОРИНГ.....	32
МІСТОБУДІВНІ УМОВИ ТА ОБМЕЖЕННЯ ЗАБУДОВИ ЗЕМЕЛЬНОЇ ДІЛЯНКИ.....	32
МІСТОБУДІВНИЙ КАДАСТР.....	32
МІСТОБУДУВАННЯ (МІСТОБУДІВНА ДІЯЛЬНІСТЬ).....	32
МОНІТОРИНГ ЗЕМЕЛЬ.....	33
МОНІТОРИНГ ЗРОШУВАНИХ ТА ОСУШУВАНИХ ЗЕМЕЛЬ.....	33
МОНІТОРИНГ СТАНУ ЕКОЛОГІЧНОЇ МЕРЕЖІ.....	33
МОРАТОРІЙ.....	33
Н	
НЕЛІСОВІ ЗЕМЛІ.....	33
НЕСІЛЬСЬКОГОСПОДАРСЬКІ УГІДДЯ.....	33
НЕРЕЗИДЕНТИ.....	33
НЕРУХОМЕ МАЙНО (НЕРУХОМІСТЬ).....	34
НЕРУХОМЕ МАЙНО.....	34
НОВЕЛІЗАЦІЯ ЗАКОНОДАВСТВА.....	34
О	
ОБ'ЄКТ НЕЗАВЕРШЕНОГО БУДІВНИЦТВА.....	34
ОБ'ЄКТИВНЕ ПРАВО.....	35
ОРЕНДНА ПЛАТА ЗА ЗЕМЕЛЬНІ ДІЛЯНКИ ДЕРЖАВНОЇ І КОМУНАЛЬНОЇ ВЛАСНОСТІ.....	35
ОСОБИСТЕ СЕЛЯНСЬКЕ ГОСПОДАРСТВО.....	35
ОХОРОНА ҐРУНТІВ.....	35
ОХОРОНА ЗЕМЕЛЬ.....	35
П	
ПАЙ.....	36
ПАСПОРТИЗАЦІЯ ОБ'ЄКТА.....	36

ПЕСТИЦИДИ.....	36
ПІДЗАКОННІ НОРМАТИВНО-ПРАВОВІ АКТИ.....	36
ПЛАН ЗЕМЕЛЬНОЇ ДІЛЯНКИ.....	37
ПЛАН ЗОНУВАННЯ ТЕРИТОРІЇ (ЗОНІНГ).....	37
ПЛАТА ЗА ЗЕМЛЮ.....	37
ПЛЯЖНА ЗОНА.....	37
ПРИБЕРЕЖНА ЗАХИСНА СМУГА.....	37
ПОВНОВАЖЕННЯ ВЛАСНИКА.....	37
ПОРУШЕНІ ЗЕМЛІ.....	37
ПРАВО (ОБ'ЄКТИВНЕ ЮРИДИЧНЕ).....	37
ПРАВО ВЛАСНОСТІ НА ЗЕМЛЮ.....	38
ПРАВО ВОЛОДІННЯ.....	38
ПРАВО ЗЕМЕЛЬНОГО СЕРВІТУТУ.....	38
ПРАВО ОРЕНДИ ЗЕМЕЛЬНОЇ ДІЛЯНКИ.....	38
ПРАВО ПОСТІЙНОГО КОРИСТУВАННЯ ЗЕМЕЛЬНОЮ ДІЛЯНКОЮ.....	38
ПРАВОВА ОХОРОНА ЗЕМЕЛЬ.....	38
ПРИБЕРЕЖНІ МОРСЬКІ ПРИРОДНІ ЛАНДШАФТИ.....	38
ПРИБУДОВА ДО ЖИТЛОВОГО БУДИНКУ.....	39
ПРИВАТИЗАЦІЯ ЗЕМЕЛЬ.....	39
ПРИМІСЬКА ЗОНА.....	39
ПРИРОДНИЙ КОРИДОР.....	39
ПРИРОДНИЙ ЛАНДШАФТ.....	39
ПРИРОДНИЙ РЕГІОН.....	39
ПРИРОДНО-СІЛЬСЬКОГОСПОДАРСЬКЕ, ЕКОЛОГО-ЕКОНОМІЧНЕ, ПРОТИЕРОЗІЙНЕ ТА ІНШІ ВИДИ РАЙОНУВАННЯ (ЗОНУВАННЯ) ЗЕМЕЛЬ.....	39
ПРОЄКТ.....	40
ПРОЄКТНА ДОКУМЕНТАЦІЯ.....	40
Р	
РАДІАЦІЙНО НЕБЕЗПЕЧНІ ЗЕМЛІ.....	40
РАЦІОНАЛЬНЕ ВИКОРИСТАННЯ ЗЕМЕЛЬ.....	40
РЕГЛАМЕНТИ ЗАСТОСУВАННЯ.....	41
РЕЖИМОУТВОРЮЮЧИЙ ОБ'ЄКТ.....	41
РЕКОМЕНДАЦІЙНИЙ МЕТОД ПРАВОВОГО РЕГУЛЮВАННЯ.....	41
РЕЗИДЕНТИ.....	41
РОБОЧИЙ ПРОЄКТ ЗЕМЛЕУСТРОЮ.....	42
РОДЮЧІСТЬ ҐРУНТУ.....	42
РОЗМІЩЕННЯ ВІДХОДІВ.....	42
С	
СИСТЕМА ЗАКОНОДАВСТВА.....	42
СИСТЕМАТИЗАЦІЯ НОРМАТИВНИХ АКТІВ.....	42
СІЛЬСЬКОГОСПОДАРСЬКА КООПЕРАЦІЯ.....	42
СІЛЬСЬКОГОСПОДАРСЬКИЙ ТОВАРОВИРОБНИК.....	43
СІЛЬСЬКОГОСПОДАРСЬКІ УГІДДЯ.....	43
СМУГА ВІДВЕДЕННЯ ЗАЛІЗНИЦЬ.....	43
СПЕЦІАЛЬНО ВІДВЕДЕНІ АВТОСТОЯНКИ.....	43

СПОРУДИ.....	43
СТАЛЕ ЗЕМЛЕКОРИСТУВАННЯ.....	43
СУБ'ЄКТ ПРАВА.....	44
СУБ'ЄКТИВНЕ ЮРИДИЧНЕ ПРАВО.....	44
СУБ'ЄКТ УПРАВЛІННЯ У ГАЛУЗІ ВИКОРИСТАННЯ ТА ОХОРОНИ ЗЕМЕЛЬ.44	
СУПЕРФІЦІЙ.....	44
СХЕМИ ПЛАНУВАННЯ ТЕРИТОРІЇ НА РЕГІОНАЛЬНОМУ РІВНІ.....	44
Т	
ТЕРИТОРІЯ.....	44
ТЕХНІЧНІ ЗАСОБИ ЗАСТОСУВАННЯ ПЕСТИЦИДІВ І АГРОХІМІКАТІВ....	44
ТЕХНІЧНІ УМОВИ.....	45
ТИМЧАСОВА СПОРУДА ТОРГОВЕЛЬНОГО, ПОБУТОВОГО, СОЦІАЛЬНО- КУЛЬТУРНОГО ЧИ ІНШОГО ПРИЗНАЧЕННЯ ДЛЯ ЗДІЙСНЕННЯ ПІДПРИЄМНИЦЬКОЇ ДІЯЛЬНОСТІ.....	45
ТОВАРИ.....	45
ТРЕТЕЙСЬКИЙ СУД.....	45
У	
УГОДА (ПРАВОЧИН).....	45
УРЯД УКРАЇНИ.....	45
Ф	
ФЕРМЕРСЬКЕ ГОСПОДАРСТВО.....	45
ФІЗИЧНА ОСОБА.....	46
ФУНКЦІЇ ПРАВА.....	46
Х	
ХІМІЧНА МЕЛІОРАЦІЯ ЗЕМЕЛЬ.....	46
Ц	
ЦІЛЬОВЕ ПРИЗНАЧЕННЯ ЗЕМЕЛЬНОЇ ДІЛЯНКИ.....	46
ЦІННІСТЬ ПРАВА.....	46
Ч	
ЧЕРВОНА КНИГА УКРАЇНИ.....	46
ЧЕРВОНІ ЛІНІЇ.....	47
Ш	
ШКІДЛИВІ ОРГАНІЗМИ.....	47
ШКІДНИКИ.....	47
ШТРАФ.....	47
Ю	
ЮРИДИЧНА ВІДПОВІДАЛЬНІСТЬ.....	47
ЮРИДИЧНА ОСОБА.....	47
ЮРИДИЧНІ ОСОБИ ПУБЛІЧНОГО ПРАВА.....	48
ЮРИДИЧНІ ОСОБИ ЯК СУБ'ЄКТИ ЗЕМЕЛЬНИХ ВІДНОСИН.....	48
ЮРИДИЧНІ ФАКТИ.....	48
Список використаних джерел.....	49

ПЕРЕДМОВА

Земельне право є навчальною дисципліною, яку вивчають студенти спеціальності 081 «Право» першого (бакалаврського) рівня вищої освіти денної та заочної форм навчання. Її призначення та зміст відповідають положенням відповідного стандарту вищої освіти, затвердженому наказом Міністерства освіти і науки України № 1379 від 12.12.2018, та спрямовані на формування у здобувачів вищої освіти низки загальних та спеціальних фахових компетентностей.

Метою вивчення дисципліни «Земельне право» є формування у студентів комплексу знань та навичок щодо правового регулювання земельних відносин в Україні, здатності тлумачити та застосовувати положення вітчизняного земельного законодавства, аналізувати правові проблеми, що виникають у поземельній сфері, консультувати із земельно-правових питань. Для досягнення цих вказаних цілей студенти повинні ґрунтовно і всебічно оволодіти понятійним апаратом цієї навчальної дисципліни. На вирішення окресленого вище завдання спрямоване навчально-методичне видання «Земельне право: короткий словник-довідник основних термінів і понять».

Словник-довідник містить основні земельно-правові поняття, терміни та категорії, які закріплені у чинному земельному законодавстві та/або сформульовані у вітчизняній земельно-правовій доктрині. При його підготовці враховані зміни у нормативному матеріалі, зокрема, у контексті подальшого формування та розвитку інституту правових засад ринку земельних ресурсів в Україні, модернізації функцій публічного управління у сфері використання та охорони земель, євроінтеграційні нормотворчі процеси тощо.

Словник-довідник буде цікавим та корисним для студентів, які навчаються за спеціальністю 081 «Право», за аграрними та землевпорядними спеціальностями, а також для широкого кола читачів, що мають зацікавлення у земельно-правових питаннях.

Автори-укладачі

А

АГРОЛАНДШАФТ – ландшафт, основу якого становлять сільськогосподарські угіддя та лісові насадження, зокрема лісосмути та інші захисні насадження.

Джерело: [30].

АГРОЛІСОТЕХНІЧНА МЕЛІОРАЦІЯ ЗЕМЕЛЬ – здійснення комплексу заходів, спрямованих на забезпечення докорінного поліпшення земель шляхом використання ґрунтозахисних, стокорегулюючих та інших властивостей захисних лісових насаджень. З цією метою формуються такі поліфункціональні лісомеліоративні системи, як: площинні (протиерозійні) захисні лісонасадження, що забезпечують захист земель від ерозії, а водних об'єктів від виснаження та замулення шляхом заліснення ярів, балок, крутосхилів, пісків та інших деградованих земель, а також прибережних захисних смуг і водоохоронних зон річок та інших водойм; лінійні (полезахисні) лісонасадження, що забезпечують захист від вітрової і водної ерозій та поліпшення ґрунтово-кліматичних умов сільськогосподарських угідь шляхом створення полезахисних і стокорегулюючих лісосмуг.

Джерело: [25].

АГРОТЕХНІЧНА МЕЛІОРАЦІЯ ЗЕМЕЛЬ – здійснення комплексу заходів, спрямованих на збільшення потужності та поліпшення агрофізичних властивостей кореневмісного шару ґрунтів. З цією метою здійснюються такі заходи, як плантажна оранка, глибоке меліоративне розпушення, щілювання, кротовий аераційний дренаж, піскування, глинування тощо.

Джерело: [25].

АГРОХІМІЧНЕ ОБСТЕЖЕННЯ ҐРУНТІВ – обов'язкове суцільне обстеження сільськогосподарських угідь з метою державного контролю за зміною показників родючості і забруднення ґрунтів.

Джерело: [3].

АГРОХІМІКАТИ – органічні, мінеральні і бактеріальні добрива, хімічні меліоранти, регулятори росту рослин та інші речовини, що застосовуються для підвищення родючості ґрунтів, урожайності сільськогосподарських культур і поліпшення якості рослинницької продукції.

Джерело: [31].

АГРОХІМІЧНА ПАСПОРТИЗАЦІЯ ЗЕМЕЛЬ СІЛЬСЬКОГОСПОДАРСЬКОГО ПРИЗНАЧЕННЯ – обов'язкове агрохімічне обстеження ґрунтів з видачею агрохімічного паспорта поля, земельної ділянки, в якому фіксуються початкові та поточні рівні забезпечення поживними речовинами ґрунтів, рівні їх забруднення токсичними речовинами та радіонуклідами.

Джерело: [18].

АГРОХІМІЧНИЙ ПАСПОРТ ЗЕМЕЛЬНОЇ ДІЛЯНКИ (ПОЛЯ) – документ, що містить дані щодо агрохімічної характеристики ґрунтів і стану їх забруднення токсичними речовинами та радіонуклідами.

Джерело: [31].

АГРОХІМІЧНЕ ОБСТЕЖЕННЯ – обов'язкове суцільне обстеження сільськогосподарських угідь з метою державного контролю за зміною показників родючості та забрудненням ґрунтів.

Джерело: [31].

АКТИ ОРГАНІВ МІСЦЕВОГО САМОВРЯДУВАННЯ – прийняті відповідно до вимог законодавства рішення та розпорядження, інші акти органів та посадових осіб, які встановлюють, змінюють або скасовують норми права, персонально-конкретні приписи, рекомендації з метою вирішення питань місцевого значення.

Джерело: [2].

АНТРОПОГЕННІ ФАКТОРИ – впливи людини на екосистему, що зумовлюють у її компонентів (абіотичних і біотичних) суттєві відгуки (реакції). Вони можуть бути фізичними, хімічними, кліматичними, біотичними, а за характером зв'язків – вітальними і сигнальними, за часом дії – постійними і періодичними, ледве помітними і катастрофічними. Будучи за характером впливу екзогенними, вони діють на ендогенні фактори і завдяки їм «зсередини» – на екосистему або на її компоненти.

Джерело: [10].

АРХІТЕКТУРНА ДІЯЛЬНІСТЬ – діяльність по створенню об'єктів архітектури, яка включає творчий процес пошуку архітектурного рішення та його втілення, координацію дій учасників розроблення всіх складових частин проєктів з планування, забудови і благоустрою територій, будівництва (нового будівництва, реконструкції, реставрації, капітального ремонту) будівель і споруд, здійснення архітектурно-будівельного контролю і авторського нагляду за їх будівництвом, а також здійснення науково-дослідної та викладацької роботи у цій сфері.

Джерело: [13].

АУКЦІОН (ПУБЛІЧНІ ТОРГИ) – публічний спосіб продажу активів з метою отримання максимальної виручки від продажу активів у визначений час і в установленому місці.

Джерело: [12].

Б

БІОЛОГІЧНЕ (БІОТИЧНЕ) РІЗНОМАНІТТЯ – сукупність усіх видів рослин, тварин і мікроорганізмів, їх угруповань та екосистем у межах території України, її територіальних та внутрішніх морських вод, виключної (морської) економічної зони та континентального шельфу. Біологічне різноманіття складається з видового, популяційного, ценотичного, генетичного різноманіття. Людина є невід'ємним елементом біологічного різноманіття і поза ним існувати не може.

Джерело: [19].

БОНІТУВАННЯ ҐРУНТІВ – це порівняльна оцінка якості ґрунтів за їх основними природними властивостями, які мають сталий характер та суттєво впливають на врожайність сільськогосподарських культур, вирощуваних у конкретних природно-кліматичних умовах.

Джерело: [3].

БУР'ЯНИ – небажана рослинність в угіддях, посівах, насадженнях культурних рослин, яка конкурує з ними за світло, воду, поживні речовини, а також сприяє поширенню шкідників та хвороб.

Джерело: [20].

БУФЕРНА ЗОНА – місцевість з природним або частково зміненим станом ландшафту, що оточує найбільш цінні ділянки екологічної мережі та захищає їх від дії зовнішніх негативних факторів природного походження або спричинених діяльністю людини.

Джерело: [19].

В

ВИДИ РОБІТ ІЗ ЗЕМЛЕУСТРОЮ – обстежувальні, вишукувальні, топографо-геодезичні, картографічні, проектні та проектно-вишукувальні роботи, що виконуються з метою складання документації із землеустрою.

Джерело: [21].

ВЛАСНІСТЬ – це економічна категорія, що визначає основи суспільного і державного ладу. У соціальному житті відносини власності виступають як відносини між людьми у процесі привласнення ними матеріальних благ, здійснення обміну, розподілу та споживання для задоволення матеріальних і духовних потреб. Тому сутність відносин власності полягає в їх соціальному характері, оскільки відносини власності не можуть існувати поза суспільством.

Джерело: [5].

ВНУТРІШНЬОГОСПОДАРСЬКА МЕЛІОРАТИВНА СИСТЕМА – меліоративна система, що знаходиться в межах земель одного власника (користувача) і забезпечує подачу, розподіл та відведення води на цих землях.

Джерело: [25].

ВОЛОДІННЯ – фактичне, законне або протиправне перебування майна у конкретної фізичної або юридичної особи.

Джерело: [3].

Г

ГАЛУЗЬ ПРАВА – система юридичних норм, що регулюють певну сферу суспільних відносин специфічним методом правового регулювання.

Джерело: [3].

ГЕНЕРАЛЬНА СХЕМА ПЛАНУВАННЯ ТЕРИТОРІЇ УКРАЇНИ – містобудівна документація, що визначає концептуальні вирішення планування та використання території України.

Джерело: [34].

ГЕНЕРАЛЬНА СХЕМА ПЛАНУВАННЯ ТЕРИТОРІЇ УКРАЇНИ – визначає пріоритети та концептуальні вирішення планування і використання території країни, вдосконалення систем розселення та забезпечення сталого розвитку населених пунктів, розвитку виробничої, соціальної та інженерно-транспортної інфраструктури, формування національної екологічної мережі.

Джерело: [14].

ГЕНЕРАЛЬНИЙ ПЛАН НАСЕЛЕНОГО ПУНКТУ – містобудівна документація, що визначає принципові вирішення розвитку, планування, забудови та іншого використання території населеного пункту.

Джерело: [34].

ГЕОІНФОРМАЦІЙНА СИСТЕМА – інформаційна (автоматизована) система, що забезпечує збирання, оброблення, аналіз, моделювання та постачання геопросторових даних.

Джерело: [15].

ГЕОПРОСТОРОВИЙ ОБ'ЄКТ – об'єкт реального світу, що характеризується певним місцеположенням на Землі і визначений у встановленій системі просторово-часових координат.

Джерело: [15].

ГЕОПРОСТОРОВІ ДАНІ – набір даних про геопросторовий об'єкт.

Джерело: [15].

ГІПОТЕЗА – складова частина норми права, що визначає умови, за наявності яких суб'єкти права повинні здійснювати свої права й обов'язки, визначені в диспозиції цієї норми.

Джерело: [3].

ГРОМАДЯНИ – фізичні особи: громадяни України, іноземці, особи без громадянства.

Джерело: [11].

ГРАНИЧНО ДОПУСТИМА КОНЦЕНТРАЦІЯ ЗАБРУДНЮЮЧИХ РЕЧОВИН – максимально допустима кількість забруднюючих речовин у ґрунтах, яка не зумовлює негативних екологічних наслідків для їх родючості, загального стану довкілля, якості сільськогосподарської продукції та здоров'я людини.

Джерело: [30].

ГУМУС – органічна складова частина ґрунту, яка утворюється в процесі біохімічного розкладу рослинних і тваринних решток та формує його родючість.

Джерело: [30].

Г

ГРУНТ – природно-історичне органо-мінеральне тіло, що утворилося на поверхні земної кори і є осередком найбільшої концентрації поживних речовин, основою життя та розвитку людства завдяки найціннішій своїй властивості – родючості.

Джерело: [30].

ГРУНТОВА МАСА – знятий родючий шар ґрунту.

Джерело: [30].

ГРУНТОВЕ ОБСТЕЖЕННЯ – визначення генетичної будови та властивостей ґрунтів, структури ґрунтового покриву.

Джерело: [30].

ГРУНТОВТОМА – порушення біоенергетичного режиму ґрунтів та різке зниження урожайності сільськогосподарських культур внаслідок їх беззмінного вирощування або частого повернення на попереднє поле сівозміни, що призводить до погіршення якісного стану ґрунтів, накопичення у ґрунтах специфічних хвороботворних мікроорганізмів та насіння бур'янів.

Джерело: [30].

Д

ДАРУВАННЯ – безоплатна передача однією стороною (дарувальником) іншій стороні (обдарованому) за її згодою майна у власність (ст. 717 ЦК).

Джерело: [3].

ДАЧНИЙ БУДИНОК – житловий будинок для використання протягом року з метою позаміського відпочинку.

Джерело: [12].

ДЕГРАДАЦІЯ ҐРУНТІВ – погіршення корисних властивостей та родючості ґрунту внаслідок впливу природних чи антропогенних факторів.

Джерело: [30].

ДЕГРАДАЦІЯ ЗЕМЕЛЬ – природне або антропогенне спрощення ландшафту, погіршення стану, складу, корисних властивостей і функцій земель та інших органічно пов'язаних із землею природних компонентів.

Джерело: [30].

ДЕЛІКТОЗДАТНІСТЬ – здатність особи нести юридичну відповідальність за скоєне правопорушення (делікти).

Джерело: [3].

ДЕРЖАВНА РЕЄСТРАЦІЯ РЕЧОВИХ ПРАВ НА НЕРУХОМЕ МАЙНО – офіційне визнання і підтвердження державою фактів виникнення, переходу або припинення прав на нерухоме майно, обтяження таких прав шляхом внесення відповідного запису до Державного реєстру речових прав на нерухоме майно.

Джерело: [16].

ДЕРЖАВНА СЛУЖБА УКРАЇНИ З ПИТАНЬ ГЕОДЕЗІЇ, КАРТОГРАФІЇ ТА КАДАСТРУ (ДЕРЖГЕОКАДАСТР) – центральний орган виконавчої влади, діяльність якого спрямовується і координується Кабінетом Міністрів України через Міністра розвитку економіки, торгівлі та сільського господарства і який реалізує державну політику у сфері топографо-геодезичної і картографічної діяльності, земельних відносин, землеустрою, у сфері Державного земельного кадастру, державного нагляду (контролю) в агропромисловому комплексі в частині дотримання земельного законодавства, використання та охорони земель усіх категорій і форм власності, родючості ґрунтів.

Джерело: [17].

ДЕРЖАВНИЙ АРХІТЕКТУРНО-БУДІВЕЛЬНИЙ КОНТРОЛЬ – сукупність заходів, спрямованих на дотримання вимог законодавства у сфері містобудівної діяльності, державних будівельних норм, стандартів і правил під час виконання підготовчих і будівельних робіт.

Джерело: [34].

ДЕРЖАВНИЙ РЕЄСТР РЕЧОВИХ ПРАВ НА НЕРУХОМЕ МАЙНО – єдина державна інформаційна система, що містить відомості про права на нерухоме майно, їх обтяження, а також про об'єкти та суб'єктів цих прав.

Джерело: [16].

ДЕРЖАВНИЙ ЗЕМЕЛЬНИЙ КАДАСТР – єдина державна геоінформаційна система відомостей про землі, розташовані в межах державного кордону України, їх цільове призначення, обмеження у їх використанні, а також дані про кількісну і якісну характеристику земель, їх оцінку, про розподіл земель між власниками і користувачами.

Джерело: [18].

ДЕРЖАВНИЙ ЗЕМЕЛЬНИЙ КАДАСТР – єдина державна система земельно-кадастрових робіт, яка встановлює процедуру визнання факту виникнення або припинення права власності і права користування земельними ділянками та містить сукупність відомостей і документів про місце розташування та правовий режим цих ділянок, їх оцінку, класифікацію

земель, кількісну та якісну характеристику, розподіл серед власників землі та землекористувачів.

Джерело: [4].

ДЕРЖАВНИЙ ЗЕМЕЛЬНИЙ КАДАСТР – це єдина державна система земельно-кадастрових робіт, яка встановлює процедуру визнання факту виникнення або припинення права власності і права користування земельними ділянками та містить сукупність відомостей і документів про місця розташування та правовий режим цих ділянок, їх оцінку, класифікацію земель, кількісну та якісну характеристику, розподіл серед власників землі та землекористувачів. Земельний кадастр - це звід систематизованих науково обґрунтованих і достовірних відомостей про землі всіх категорій.

Джерело: [5].

ДЕРЖАВНА РЕЄСТРАЦІЯ ЗЕМЕЛЬНОЇ ДІЛЯНКИ – внесення до Державного земельного кадастру відомостей про формування земельної ділянки та присвоєння їй кадастрового номера.

Джерело: [15].

ДЕТАЛЬНИЙ ПЛАН ТЕРИТОРІЇ – містобудівна документація, що визначає планувальну організацію та розвиток території.

Джерело: [34].

ДИСЦИПЛІНАРНА ВІДПОВІДАЛЬНІСТЬ – являє собою застосування до осіб, які перебувають у трудових відносинах з підприємством, установою, організацією, винних у вчиненні дисциплінарних проступків земельно-правового характеру, заходів особистого впливу у вигляді накладення дисциплінарних стягнень.

Джерело: [5].

ДИСПОЗИТИВНИЙ МЕТОД – притаманний регулюванню стосунків власників земельних ділянок з приводу використання землі та самостійного господарювання на ній. Власник має право на свій розсуд розпоряджатися належною йому земельною ділянкою у межах, встановлених законом. Учасники земельних відносин мають можливість у визначених межах регулювати свої стосунки. У земельно-правовій літературі висловлена обґрунтована точка зору, відповідно до якої існують три основні різновиди диспозитивного методу регулювання земельних відносин – рекомендаційний, санкціонований та делегований.

Джерело: [7].

ДИСЦИПЛІНАРНИЙ ПРОСТУПОК – це діяння у вигляді порушення трудової дисципліни під час виконання роботи, і заходи впливу (попередження, догана, звільнення з роботи тощо) вживаються керівником підприємства стосовно працівників, які скоїли дисциплінарний проступок. Це робиться

відповідно до вимог Кодексу законів про працю України, а також статутів та положень.

Джерело: [5].

ДІЯЛЬНІСТЬ У СФЕРІ ЗЕМЛЕУСТРОЮ – наукова, технічна, виробнича та управлінська діяльність органів державної влади, органів місцевого самоврядування, юридичних і фізичних осіб, що здійснюється при землеустрої.

Джерело: [21].

ДОГОВІР ОРЕНДИ ЗЕМЛИ – угода сторін про взаємні зобов'язання, відповідно до яких орендодавець за плату передає орендареві у володіння і користування земельну ділянку для господарського використання на обумовлений договором строк.

Джерело: [5].

ДОДАТКОВИЙ ПАЙ – внесок члена кооперативу понад обов'язковий пай, який передається ним за власним бажанням до пайового фонду.

Джерело: [35].

ДОКУМЕНТАЦІЯ ІЗ ЗЕМЛЕУСТРОЮ – затверджені в установленому порядку текстові та графічні матеріали, якими регулюється використання та охорона земель державної, комунальної та приватної власності, а також матеріали обстеження і розвідування земель, авторського нагляду за виконанням проектів тощо.

Джерело: [21].

Е

ЕКОЛОГІЧНА МЕРЕЖА – єдина територіальна система, яка включає ділянки природних ландшафтів, що підлягають особливій охороні, і території та об'єкти природно-заповідного фонду, курортні і лікувально-оздоровчі, рекреаційні, водозахисні, полезахисні території та об'єкти інших типів, що визначаються законодавством України, і є частиною структурних територіальних елементів екологічної мережі – природних регіонів, природних коридорів, буферних зон.

Джерело: [19].

ЕКОЛОГІЧНЕ ПРАВО – система юридичних норм (галузь права), яка регулює суспільні відносини у сфері охорони навколишнього природного середовища і раціонального використання природних ресурсів.

Джерело: [3].

ЕКСПЕРТИЗА – діяльність фахівців-експертів, які мають відповідні кваліфікаційні сертифікати і за дорученням замовника надають висновки щодо відповідності проектних рішень вимогам законодавства, державним нормам, стандартам, будівельним нормам і правилам та які несуть відповідальність за достовірність наданих висновків.

Джерело: [13].

ЕМФІТЕВЗИС – право користування чужою земельною ділянкою для сільськогосподарських потреб.

Джерело: [5].

Ж

ЖИТЛОВИЙ БУДИНОК – будівля капітального типу, споруджена з дотриманням вимог, встановлених законом, іншими нормативно-правовими актами, і призначена для постійного у ній проживання. Житлові будинки поділяються на житлові будинки садибного типу та житлові будинки квартирної типу різної поверховості.

Джерело: [12].

ЖИТЛОВИЙ БУДИНОК САДИБНОГО ТИПУ – житловий будинок, розташований на окремій земельній ділянці, який складається із житлових та допоміжних (нежитлових) приміщень.

Джерело: [12].

З

ЗАБРУДНЕННЯ ҐРУНТІВ – накопичення в ґрунтах речовин, які негативно впливають на їх родючість та інші корисні властивості.

Джерело: [30].

ЗАГАЛЬНОДЕРЖАВНА ПРОГРАМА ФОРМУВАННЯ НАЦІОНАЛЬНОЇ ЕКОЛОГІЧНОЇ МЕРЕЖІ УКРАЇНИ НА 2000-2015 РОКИ – програма розроблена в контексті вимог щодо подальшого

опрацювання, вдосконалення та розвитку екологічного законодавства України, а також відповідно до рекомендацій Всеєвропейської стратегії збереження біологічного та ландшафтного різноманіття (1995 р.) щодо питання формування Всеєвропейської екологічної мережі як єдиної просторової системи територій країн Європи з природним або частково зміненим станом ландшафту.

Джерело: [19].

ЗАКОН – нормативно-правовий акт вищого представницького органу державної законодавчої влади або самого народу, що регулює найбільш важливі суспільні відносини, виражає волю й інтереси більшості населення, втілює основні права людини та інші загальнолюдські цінності та має найвищу юридичну силу щодо інших нормативно-правових актів.

Джерело: [3].

ЗАКОНОДАВЧА ВЛАДА – складова частина владних структур України, основною функцією якої є законотворчість і організація контролю за дотриманням чинного законодавства усіма структурами держави, об'єднаннями громадян та громадянами. Головним законодавчим органом Української держави є Верховна Рада.

Джерело: [3].

ЗАМОВНИК – фізична або юридична особа, яка має у власності або у користуванні земельну ділянку, подала у встановленому законодавством порядку заяву (клопотання) щодо її забудови для здійснення будівництва або зміни (у тому числі шляхом знесення) об'єкта містобудування.

Джерело: [13].

ЗАМОВНИК – фізична або юридична особа, яка має намір щодо забудови території (однієї чи декількох земельних ділянок) і подала в установленому законодавством порядку відповідну заяву.

Джерело: [34].

ЗАХОДИ ІЗ ЗЕМЛЕУСТРОЮ – передбачені документацією із землеустрою роботи щодо раціонального використання та охорони земель, формування та організації території об'єкта землеустрою з урахуванням їх цільового призначення, обмежень у використанні та обмежень (обтяжень) правами інших осіб (земельних сервітутів), збереження і підвищення родючості ґрунтів.

Джерело: [21].

ЗАХИСТ РОСЛИН – комплекс заходів щодо попередження, зменшення втрат врожаю сільськогосподарських культур від шкідників, хвороб і бур'янів.

Джерело: [31].

ЗАХИСТ РОСЛИН – комплекс заходів, спрямованих на зменшення втрат урожаю та запобігання погіршенню стану рослин сільськогосподарського та іншого призначення, багаторічних і лісових насаджень, дерев, чагарників, рослинності закритого ґрунту, продукції рослинного походження через шкідників, хвороби і бур'яни.

Джерело: [20].

ЗБІР ЗА СПЕЦІАЛЬНЕ ВИКОРИСТАННЯ ВОДИ – загальнодержавний збір, який справляється за спеціальне: використання води водних об'єктів; використання води, отриманої від інших водокористувачів; використання води без її вилучення з водних об'єктів для потреб гідроенергетики і водного транспорту; використання води для потреб рибництва.

Джерело: [12].

ЗБІР ЗА СПЕЦІАЛЬНЕ ВИКОРИСТАННЯ ЛІСОВИХ РЕСУРСІВ – загальнодержавний збір, який справляється як плата за спеціальне використання лісових ресурсів.

Джерело: [12].

ЗЕМЕЛЬНА ДІЛЯНКА - це частина земної поверхні з установленими межами, певним місцем розташування, з визначеними щодо неї правами. Право власності на земельну ділянку поширюється в її межах на поверхневий (ґрунтовий) шар, а також на водні об'єкти, ліси і багаторічні насадження, які на ній знаходяться, якщо інше не встановлено законом та не порушує прав інших осіб. Право власності на земельну ділянку розповсюджується на простір, що знаходиться над та під поверхнею ділянки на висоту і на глибину, необхідні для зведення житлових, виробничих та інших будівель і споруд.

Джерело: [4].

ЗЕМЕЛЬНА ДІЛЯНКА – частина земної поверхні з установленими межами, певним місцем розташування, цільовим (господарським) призначенням та з визначеними щодо неї правами.

Джерело: [12].

ЗЕМЕЛЬНЕ ПОЛІПШЕННЯ – результати будь-яких заходів, що призводять до зміни якісних характеристик земельної ділянки та її вартості. До земельних поліпшень належать матеріальні об'єкти, розташовані у межах земельної ділянки, переміщення яких є неможливим без їх знецінення та зміни призначення, а також результати господарської діяльності або проведення певного виду робіт (зміна рельєфу, поліпшення ґрунтів, розміщення посівів, багаторічних насаджень, інженерної інфраструктури тощо).

Джерело: [12].

ЗЕМЕЛЬНЕ ПРАВО – сукупність земельно-правових норм, спрямованих на регулювання земельних відносин в Україні, які стосуються права власності на землю, використання земельних ділянок за цільовим призначенням, зокрема для виробництва сільськогосподарської продукції з додержанням екологічних правил, встановлення правового режиму земельних ділянок з урахуванням категорії земель, до якої вони належать, створення умов для раціонального використання та охорони земель, збереження її природних властивостей, захисту земельних прав громадян, юридичних осіб, держави та Українського народу.

Джерело: [37].

ЗЕМЕЛЬНЕ ПРАВО – система юридичних норм, що регулюють суспільні відносини по раціональному використанню та охороні земель.

Джерело: [3].

ЗЕМЕЛЬНИЙ ПОДАТОК – обов'язковий платіж, що справляється з власників земельних ділянок та земельних часток (паїв), а також постійних землекористувачів.

Джерело: [12].

ЗЕМЕЛЬНІ ПРАВОВІДНОСИНИ – являють собою суспільні відносини, що виникають у сфері взаємодії суспільства з навколишнім природним середовищем і врегульовані нормами земельного права.

Джерело: [6].

ЗЕМЕЛЬНІ РЕСУРСИ – сукупний природний ресурс поверхні суші як просторового базису розселення і господарської діяльності, основний засіб виробництва в сільському та лісовому господарстві.

Джерело: [30].

ЗЕМЛЕКОРИСТУВАЧІ – юридичні та фізичні особи (резиденти і нерезиденти), яким відповідно до закону надані у користування земельні ділянки державної та комунальної власності, у тому числі на умовах оренди.

Джерело: [12].

ЗЕМЛЕУСТРІЙ – сукупність соціально-економічних та екологічних заходів, спрямованих на регулювання земельних відносин та раціональну організацію території адміністративно-територіальних утворень, суб'єктів господарювання, що здійснюються під впливом суспільно-виробничих відносин і розвитку продуктивних сил.

Джерело: [21].

ЗЕМЛІ АВТОМОБІЛЬНОГО ТРАНСПОРТУ – землі під спорудами та устаткуванням енергетичного, гаражного і паливороздавального господарства, автовокзалами, автостанціями, лінійними виробничими

спорудами, службово-технічними будівлями, станціями технічного обслуговування, автозаправними станціями, автотранспортними, транспортно-експедиційними підприємствами, авторемонтними заводами, базами, вантажними дворами, майданчиками контейнерними та для перечеплення, службовими та культурно-побутовими будівлями й іншими об'єктами, що забезпечують роботу автомобільного транспорту.

Джерело: [4].

ЗЕМЛІ ДОРОЖНЬОГО ГОСПОДАРСТВА – землі під проїзною частиною, узбіччям, земляним полотном, декоративним озелененням, резервами, кюветами, мостами, тунелями, транспортними розв'язками, водопропускними спорудами, підпірними стінками і розташованими в межах смуг відведення іншими дорожніми спорудами та обладнанням, а також землі, що знаходяться за межами смуг відведення, якщо на них розміщені споруди, що забезпечують функціонування автомобільних доріг, а саме: паралельні об'їзні дороги, поромні переправи, снігозахисні споруди і насадження, протилавинні та протисельові споруди, вловлюючі з'їзди; майданчики для стоянки транспорту і відпочинку, підприємства та об'єкти служби дорожнього сервісу; будинки (в тому числі жилі) та споруди дорожньої служби з виробничими базами; захисні насадження.

Джерело: [4].

ЗЕМЛІ ЕНЕРГЕТИЧНОЇ СИСТЕМИ – землі, надані під електрогенеруючі об'єкти (атомні, теплові, гідроелектростанції, електростанції з використанням енергії вітру і сонця та інших джерел), під об'єкти транспортування електроенергії до користувача.

Джерело: [4].

ЗЕМЛІ ЖИТЛОВОЇ ТА ГРОМАДСЬКОЇ ЗАБУДОВИ – земельні ділянки в межах населених пунктів, які використовуються для розміщення житлової забудови, громадських будівель і споруд, інших об'єктів загального користування.

Джерело: [12].

ЗЕМЛІ ЗАЛІЗНИЧНОГО ТРАНСПОРТУ – землі смуг відведення залізниць під залізничним полотном та його облаштуванням, станціями з усіма будівлями і спорудами енергетичного, локомотивного, вагонного, колійного, вантажного і пасажирського господарства, сигналізації та зв'язку, водопостачання, каналізації; під захисними та укріплювальними насадженнями, службовими, культурно-побутовими будівлями та іншими спорудами, необхідними для забезпечення роботи залізничного транспорту.

Джерело: [12].

ЗЕМЛІ ЗВ'ЯЗКУ – земельні ділянки, надані під повітряні і кабельні телефонно-телеграфні лінії та супутникові засоби зв'язку.

Джерело: [4].

ЗЕМЛІ ІСТОРИКО-КУЛЬТУРНОГО ПРИЗНАЧЕННЯ – землі, на яких розташовані пам'ятки культурної спадщини, їх комплекси (ансамблі), історико-культурні заповідники, історико-культурні заповідні території, охоронювані археологічні території, музеї просто неба, меморіальні музеї-садиби.

Джерело: [4].

ЗЕМЛІ ЛІСОГОСПОДАРСЬКОГО ПРИЗНАЧЕННЯ – землі, вкриті лісовою рослинністю, а також не вкриті лісовою рослинністю, нелісові землі, які надані та використовуються для потреб лісового господарства. До земель лісогосподарського призначення не належать землі, зайняті: зеленими насадженнями у межах населених пунктів, які не віднесені до категорії лісів; окремими деревами і групами дерев, чагарниками на сільськогосподарських угіддях, присадибних, дачних і садових ділянках.

Джерело: [4].

ЗЕМЛІ МІСЬКОГО ЕЛЕКТРОТРАНСПОРТУ – землі під відокремленими трамвайними коліями та їх облаштуванням, метрополітеном, коліями і станціями фунікулерів, канатними дорогами, ескалаторами, трамвайно-тролейбусними депо, вагоноремонтними заводами, спорудами енергетичного і колійного господарства, сигналізації і зв'язку, службовими і культурно-побутовими будівлями та іншими спорудами, необхідними для забезпечення роботи міського електротранспорту.

Джерело: [4].

ЗЕМЛІ ОБОРОНИ – землі, надані для розміщення і постійної діяльності військових частин, установ, військово-навчальних закладів, підприємств та організацій Збройних Сил України, інших військових формувань, утворених відповідно до законодавства України.

Джерело: [4].

ЗЕМЛІ ОЗДОРОВЧОГО ПРИЗНАЧЕННЯ – землі, що мають природні лікувальні властивості, які використовуються або можуть використовуватися для профілактики захворювань і лікування людей.

Джерело: [4].

ЗЕМЛІ ПРИРОДНО-ЗАПОВІДНОГО ФОНДУ – ділянки суші і водного простору з природними комплексами та об'єктами, що мають особливу природоохоронну, екологічну, наукову, естетичну, рекреаційну та іншу цінність, яким відповідно до закону надано статус територій та об'єктів природно-заповідного фонду.

Джерело: [4].

ЗЕМЛІ ПРОМИСЛОВОСТІ, ТРАНСПОРТУ, ЗВ'ЯЗКУ, ЕНЕРГЕТИКИ, ОБОРОНИ ТА ІНШОГО ПРИЗНАЧЕННЯ – визнаються земельні ділянки, надані в установленому порядку підприємствам, установам та організаціям для здійснення відповідної діяльності.

Джерело: [4].

ЗЕМЛІ РЕКРЕАЦІЙНОГО ПРИЗНАЧЕННЯ – землі, які використовуються для організації відпочинку населення, туризму та проведення спортивних заходів.

Джерело: [4].

ЗЕМЛІ СІЛЬСЬКОГОСПОДАРСЬКОГО ПРИЗНАЧЕННЯ – землі, надані для виробництва сільськогосподарської продукції, здійснення сільськогосподарської науково-дослідної та навчальної діяльності, розміщення відповідної виробничої інфраструктури, у тому числі інфраструктури оптових ринків сільськогосподарської продукції, або призначені для цих цілей.

Джерело: [4].

ЗЕМЛІ ТРАНСПОРТУ – землі, надані підприємствам, установам та організаціям залізничного, автомобільного транспорту і дорожнього господарства, морського, річкового, авіаційного, трубопровідного транспорту та міського електротранспорту для виконання покладених на них завдань щодо експлуатації, ремонту і розвитку об'єктів транспорту.

Джерело: [4].

ЗЕМЛІ ТРУБОПРОВІДНОГО ТРАНСПОРТУ – земельні ділянки, надані під наземні і надземні трубопроводи та їх споруди, а також під наземні споруди підземних трубопроводів.

Джерело: [4].

ЗЕМЛЯ – поверхня суші з ґрунтами, корисними копалинами та іншими природними елементами, що органічно поєднані та функціонують разом з нею.

Джерело: [30].

ЗЕМЛЯ КООПЕРАТИВУ – земельні ділянки надані кооперативу в користування або придбаних ним у власність.

Джерело: [35].

I

ІМПЕРАТИВНИЙ МЕТОД У ЗЕМЕЛЬНОМУ ПРАВІ –

застосовують у галузі управління використанням і охороною земель: визначення порядку реалізації функцій державного управління; ведення державного земельного кадастру; забезпечення земельного моніторингу; здійснення землевпорядкування; визначення порядку проведення земельних аукціонів і конкурсів; встановлення обмежень використання земель за цільовим призначенням тощо.

Джерело: [6].

ІНДЕКСНА КАДАСТРОВА КАРТА (ПЛАН) –

картографічний документ, що відображає місцезнаходження, межі і нумерацію кадастрових зон і кварталів та використовується для присвоєння кадастрових номерів земельним ділянкам і ведення кадастрової карти (плану).

Джерело: [15].

ІНЖЕНЕРНО-ТРАНСПОРТНА ІНФРАСТРУКТУРА –

комплекс інженерних, транспортних споруд і комунікацій.

Джерело: [34].

ІНКОРПОРАЦІЯ –

спосіб систематизації законодавства, який полягає в об'єднанні за певним критерієм групи нормативно-правових актів в одному збірнику.

Джерело: [3].

ІНОЗЕМНІ ГРОМАДЯНИ, ОСОБИ БЕЗ ГРОМАДЯНСТВА –

особи, які належать до громадянства іноземних держав і не є громадянами України; особи, які не належать до громадянства будь-якої держави.

Джерело: [3].

ІНСТИТУТ ПРАВА –

система юридичних норм, що регулюють певну групу однорідних суспільних відносин у межах галузі права.

Джерело: [3].

ІПОТЕКА –

вид забезпечення виконання зобов'язання нерухомим майном, що залишається у володінні і користуванні іпотекодавця, згідно з яким іпотекодержатель має право в разі невиконання боржником забезпеченого іпотекою зобов'язання одержати задоволення своїх вимог за рахунок предмета іпотеки переважно перед іншими кредиторами цього боржника у порядку, встановленому цим Законом.

Джерело: [22].

ІПОТЕКОДАВЕЦЬ – особа, яка передає в іпотеку нерухоме майно для забезпечення виконання власного зобов'язання або зобов'язання іншої особи перед іпотекодержателем. Іпотекодавцем може бути боржник або майновий поручитель.

Джерело: [22].

К

КАДАСТРОВА ЗОНА – сукупність (об'єднання) кадастрових кварталів.

Джерело: [15].

КАДАСТРОВА КАРТА (ПЛАН) – графічне зображення, що містить відомості про об'єкти Державного земельного кадастру.

Джерело: [15].

КАДАСТРОВИЙ КВАРТАЛ – компактна територія, що визначається з метою раціональної організації кадастрової нумерації та межі якої, як правило, збігаються з природними або штучними межами (річками, струмками, каналами, лісосмугами, вулицями, шляхами, інженерними спорудами, огорожами, фасадами будівель, лінійними спорудами тощо).

Джерело: [15].

КАДАСТРОВИЙ НОМЕР ЗЕМЕЛЬНОЇ ДІЛЯНКИ – індивідуальна, що не повторюється на всій території України, послідовність цифр та знаків, яка присвоюється земельній ділянці під час її державної реєстрації і зберігається за нею протягом усього часу існування.

Джерело: [15].

КАДАСТР ТЕРИТОРІЙ ТА ОБ'ЄКТІВ ПРИРОДНО-ЗАПОВІДНОГО ФОНДУ – система обліку та оцінки кількісного та якісного стану територій та окремих об'єктів природно-заповідного фонду та їх територіальних сукупностей, призначена для забезпечення органів виконавчої влади, органів місцевого самоврядування, фізичних і юридичних осіб достовірними даними про правовий статус, належність, режим, географічне положення, кількісні та якісні характеристики цих територій та об'єктів, їх природоохоронну, наукову, виховну, рекреаційну та іншу цінність з метою охорони, збереження та ефективного управління функціонуванням і розвитком природно-заповідного фонду.

Джерело: [19].

КОДЕКС – єдиний законодавчий акт, в якому систематизовано норми, що належать до певної галузі (інституту) права чи законодавства.

Джерело: [3].

КОЛЕКТИВНЕ СІЛЬСЬКОГОСПОДАРСЬКЕ ПІДПРИЄМСТВО

– добровільне об'єднання громадян у самостійне підприємство для спільного виробництва сільськогосподарської продукції та товарів і діє на засадах підприємництва та самоврядування.

Джерело: [23].

КОНСЕРВАЦІЯ ЗЕМЕЛЬ – виведення з господарського обороту (сільськогосподарського або промислового) земель на певний термін для здійснення заходів щодо відновлення родючості та екологічно задовільного стану ґрунтів, а також для встановлення або повернення (відновлення) втраченої екологічної рівноваги у конкретному регіоні.

Джерело: [19].

КОНСЕРВАЦІЯ ЗЕМЕЛЬ – припинення господарського використання на визначений термін та залуження або залісення деградованих і малопродуктивних земель, господарське використання яких є екологічно та економічно неефективним, а також техногенно забруднених земельних ділянок, на яких неможливо одержувати екологічно чисту продукцію, а перебування людей на цих земельних ділянках є небезпечним для їх здоров'я.

Джерело: [22].

КОНСТИТУЦІЯ УКРАЇНИ – Основний Закон України, що визначає її державний та суспільний лад, правову систему, проголошує і закріплює основні права і обов'язки громадян, окреслює компетенції і повноваження законодавчої, виконавчої та судової влади.

Джерело: [3].

КОНТРОЛЬ ЗА ВИКОРИСТАННЯМ ТА ОХОРОНОЮ ЗЕМЕЛЬ – полягає в забезпеченні додержання органами державної влади, органами місцевого самоврядування, підприємствами, установами, організаціями і громадянами земельного законодавства України.

Джерело: [4].

КООПЕРАТИВ – юридична особа, утворена фізичними та/або юридичними особами, які добровільно об'єдналися на основі членства для ведення спільної господарської та іншої діяльності з метою задоволення своїх економічних, соціальних та інших потреб на засадах самоврядування.

Джерело: [24].

КОРИСНІ КОПАЛИНИ – природні мінеральні утворення органічного і неорганічного походження у надрах, у тому числі будь-які підземні води, а також техногенні мінеральні утворення в місцях видалення відходів виробництва та втрат продуктів переробки мінеральної сировини, які можуть бути використані у сфері матеріального виробництва і споживання безпосередньо або після первинної переробки.

Джерело: [12].

КУПІВЛЯ-ПРОДАЖ – договір, за яким одна сторона (продавець) зобов'язується передати майно (рід, товар) у власність іншій стороні (покупцеві), яка має прийняти майно і сплатити за нього певну грошову суму (гл. 54 ЦК).

Джерело: [3].

Л

ЛІНІЇ РЕГУЛЮВАННЯ ЗАБУДОВИ – визначені в містобудівній документації межі розташування будинків і споруд відносно червоних ліній, меж окремих земельних ділянок, природних меж та інших територій.

Джерело: [34].

ЛІСОВІ ЗЕМЛІ – земельні ділянки, на яких розташовані лісові ділянки.

Джерело: [12].

М

МАЙДАНЧИКИ ДЛЯ ПЛАТНОГО ПАРКУВАННЯ – площа території (землі), що належить на правах власності територіальній громаді або державі, на якій відповідно до рішення органу місцевого самоврядування здійснюється платне паркування транспортних засобів.

Джерело: [12].

МАЙНОВІ ВІДНОСИНИ – певне коло суспільних відносин з приводу матеріальних благ.

Джерело: [3].

МАЙНОВІ ПРАВА – цивільні права, об'єктом яких є майнові блага: право власності, права, що випливають із зобов'язань, майно і права авторів і винахідників, права на спадкоємство.

Джерело: [3].

МЕЖУВАННЯ ЗЕМЕЛЬ – комплекс робіт із встановлення чи відновлення в натурі (на місцевості) меж адміністративно-територіальних утворень, меж земельних ділянок власників, землекористувачів, у тому числі орендарів, із закріпленням їх межовими знаками встановленого зразка.

Джерело: [21].

МЕЛІОРАТИВНА СИСТЕМА – технологічно цілісна інженерна інфраструктура, що включає в себе такі окремі об'єкти, як меліоративна мережа каналів, трубопроводів (зрошувальних, осушувальних, осушувально-зволожувальних, колекторно-дренажних) з гідротехнічними спорудами і насосними станціями, захисні дамби, спостережна мережа, дороги і споруди на них, взаємодію яких забезпечує управління водним, тепловим, повітряним і поживним режимом ґрунтів на меліорованих землях.

Джерело: [25].

МЕЛІОРАТИВНА СИСТЕМА ЗАГАЛЬНОДЕРЖАВНОГО ЗНАЧЕННЯ – меліоративна система, що знаходиться на території більше ніж однієї області, забезпечує міжобласну подачу, розподіл і відведення води та об'єкти інженерної інфраструктури якої перебувають на балансі підприємств, установ і організацій, що входять до сфери управління спеціально уповноваженого органу виконавчої влади з питань водного господарства та меліорації земель.

Джерело: [25].

МЕЛІОРАТИВНІ ЗАХОДИ – роботи, спрямовані на поліпшення хімічних і фізичних властивостей ґрунтів, обводнення пасовищ, створення захисних лісових насаджень, проведення культуртехнічних робіт, поліпшення земель з несприятливим водним режимом та інженерно-геологічними умовами, проектування, будівництво (реконструкція) і експлуатація меліоративних систем, включаючи наукове, організаційне та виробничо-технічне забезпечення цих робіт.

Джерело: [25].

МЕЛІОРОВАНІ ЗЕМЛІ – угіддя, на яких здійснено комплекс меліоративних заходів відповідно до затвердженої в установленому порядку проектної документації.

Джерело: [25].

МЕЛІОРАЦІЯ ЗЕМЕЛЬ – комплекс гідротехнічних, культуртехнічних, хімічних, агротехнічних, агролісотехнічних, інших меліоративних заходів, що здійснюються з метою регулювання водного, теплового, повітряного і поживного режиму ґрунтів, збереження і підвищення їх родючості та формування екологічно збалансованої раціональної структури угідь.

Джерело: [25].

МІЖГОСПОДАРСЬКА МЕЛІОРАТИВНА СИСТЕМА – меліоративна система, що знаходиться в межах Автономної Республіки Крим, однієї області або одного району і забезпечує міжрайонну та міжгосподарську подачу, розподіл та відведення води.

Джерело: [25].

МІНІСТЕРСТВО РОЗВИТКУ ЕКОНОМІКИ, ТОРГІВЛІ ТА СІЛЬСЬКОГО ГОСПОДАРСТВА УКРАЇНИ (МІНЕКОНОМІКИ) – центральний орган виконавчої влади, діяльність якого спрямовується і координується Кабінетом Міністрів України.

Джерело: [26].

МІНІСТЕРСТВО ЕНЕРГЕТИКИ ТА ЗАХИСТУ ДОВКІЛЛЯ УКРАЇНИ (МІНЕКОЕНЕРГО) – центральний орган виконавчої влади, діяльність якого спрямовується і координується Кабінетом Міністрів України. Мінекоенерго є головним органом у системі центральних органів виконавчої влади, який забезпечує:

1) формування та реалізацію державної політики:

у сфері охорони навколишнього природного середовища, екологічної та в межах повноважень, передбачених законом, біологічної і генетичної безпеки;

в електроенергетичному, ядерно-промисловому, вугільно-промисловому, торфодобувному, нафтогазовому та нафтогазопереробному комплексах (далі — паливно-енергетичний комплекс);

у сфері рибного господарства та рибної промисловості, охорони, використання та відтворення водних біоресурсів, регулювання рибальства та безпеки мореплавства суден флоту рибного господарства, лісового та мисливського господарства.

Джерело: [27].

МІСТОБУДІВНА ДОКУМЕНТАЦІЯ – затвержені текстові та графічні матеріали з питань регулювання планування, забудови та іншого використання територій.

Джерело: [34].

МІСТОБУДІВНА ДОКУМЕНТАЦІЯ – затверджені текстові і графічні матеріали, якими регулюються планування, забудова та інше використання територій, з урахуванням яких визначається цільове призначення земель.

Джерело: [32].

МІСТОБУДІВНИЙ МОНІТОРИНГ – система спостережень, оцінки та прогнозу стану і змін об'єктів містобудування, які проводяться відповідно до вимог містобудівної документації та спрямовані на забезпечення сталого розвитку територій з урахуванням державних і громадських інтересів.

Джерело: [34].

МІСТОБУДІВНІ УМОВИ ТА ОБМЕЖЕННЯ ЗАБУДОВИ ЗЕМЕЛЬНОЇ ДІЛЯНКИ – документ, що містить комплекс планувальних та архітектурних вимог до проектування і будівництва щодо поверховості та щільності забудови земельної ділянки, відступів будинків і споруд від червоних ліній, меж земельної ділянки, її благоустрою та озеленення, інші вимоги до об'єктів будівництва, встановлені законодавством та містобудівною документацією.

Джерело: [34].

МІСТОБУДІВНИЙ КАДАСТР – державна система зберігання і використання геопросторових даних про територію, адміністративно-територіальні одиниці, екологічні, інженерно-геологічні умови, інформаційних ресурсів державних будівельних норм, стандартів і правил для задоволення інформаційних потреб у плануванні територій та будівництві, формування галузевої складової державних геоінформаційних ресурсів.

Джерело: [34].

МІСТОБУДУВАННЯ (МІСТОБУДІВНА ДІЯЛЬНІСТЬ) – це цілеспрямована діяльність державних органів, органів місцевого самоврядування, підприємств, установ, організацій, громадян, об'єднань громадян по створенню та підтриманню повноцінного життєвого середовища, яка включає прогнозування розвитку населених пунктів і територій, планування, забудову та інше використання територій, проектування, будівництво об'єктів містобудування, спорудження інших об'єктів, реконструкцію історичних населених пунктів при збереженні традиційного характеру середовища, реставрацію та реабілітацію об'єктів культурної спадщини, створення інженерної та транспортної інфраструктури.

Джерело: [28].

МОНІТОРИНГ ЗЕМЕЛЬ – це система спостереження за станом земель з метою своєчасного виявлення змін, їх оцінки, відвернення та ліквідації наслідків негативних процесів.

Джерело: [4].

МОНІТОРИНГ ЗРОШУВАНИХ ТА ОСУШУВАНИХ ЗЕМЕЛЬ – комплекс спеціальних робіт, які включають збирання, обробку, зберігання та передачу інформації про стан меліорованих земель і меліоративних систем, їх водний баланс, а також аналіз, оцінку та прогнозування можливого впливу меліоративних заходів на навколишнє природне середовище.

Джерело: [25].

МОНІТОРИНГ СТАНУ ЕКОЛОГІЧНОЇ МЕРЕЖІ – система спостережень за змінами компонентів довкілля в межах екологічної мережі з метою своєчасного виявлення негативних тенденцій у їх стані, оцінки можливих наслідків таких змін, прогнозування, запобігання негативним процесам, ліквідації їх наслідків.

Джерело: [19].

МОРАТОРІЙ – відкладення органами держави платежів та інших обов'язкових дій, встановлене на певний час у зв'язку з подіями чи діями непереборної сили.

Джерело: [3].

Н

НЕЛІСОВІ ЗЕМЛІ – земельні ділянки, зайняті чагарниками, комунікаціями, сільськогосподарськими угіддями, водами і болотами, малопродуктивними землями тощо.

Джерело: [12].

НЕСІЛЬСЬКОГОСПОДАРСЬКІ УГІДДЯ - господарські шляхи і прогони, полезахисні лісові смуги та інші захисні насадження, крім віднесених до земель лісогосподарського призначення, землі під господарськими будівлями і дворами, землі під інфраструктурою оптових ринків сільськогосподарської продукції, землі тимчасової консервації тощо.

Джерело: [12].

НЕРЕЗИДЕНТИ – громадяни, які мають постійне місце проживання за межами України, в тому числі ті, що тимчасово перебувають

на території України; юридичні особи, суб'єкти підприємницької діяльності, що не мають статусу юридичної особи (філії, представництва тощо) з місцезнаходженням за межами України, які створені та здійснюють свою діяльність відповідно до законодавства іноземної держави, у тому числі юридичні особи та інші суб'єкти підприємницької діяльності з участю юридичних осіб та інших суб'єктів підприємницької діяльності України; розташовані на території України дипломатичні представництва, консульські установи, торговельні та інші офіційні представництва іноземних держав, міжнародні організації та їх філії, що мають дипломатичні привілеї та імунітет, а також представництва інших іноземних організацій і фірм, які не здійснюють підприємницьку діяльність відповідно до законодавства України.

Джерело: [11].

НЕРУХОМЕ МАЙНО (НЕРУХОМІСТЬ) – земельні ділянки, а також об'єкти, розташовані на земельній ділянці і невід'ємно пов'язані з нею, переміщення яких є неможливим без їх знецінення та зміни їх призначення. Застава повітряних та морських суден, суден внутрішнього плавання, космічних об'єктів, майнових прав на нерухомість, будівництво якої не завершено, регулюється за правилами, визначеними цим Законом.

Джерело: [22].

НЕРУХОМЕ МАЙНО – земельні ділянки, а також об'єкти, розташовані на земельній ділянці, переміщення яких неможливе без їх знецінення та зміни призначення.

Джерело: [16].

НОВЕЛІЗАЦІЯ ЗАКОНОДАВСТВА – внесення до законодавства нових положень, змін та доповнень.

Джерело: [3].

НОРМАТИВНО-ПРАВОВИЙ АКТ – письмовий документ правотворчого органу, який містить юридичні норми.

Джерело: [3].

О

ОБ'ЄКТ НЕЗАВЕРШЕНОГО БУДІВНИЦТВА – об'єкт будівництва, на який видано дозвіл на будівництво, понесені витрати на його спорудження та не прийнятий в експлуатацію відповідно до законодавства.

Джерело: [22].

ОБ'ЄКТИВНЕ ПРАВО – нормативний регулятор, який є системою загальнообов'язкових, формально визначених норм, що слугують критерієм правомірності чи неправомірності поведінки особи, тією юридичною основою, на базі якої визначається практикою наявність чи відсутність у особи юридичних прав і обов'язків.

Джерело: [3].

ОРЕНДНА ПЛАТА ЗА ЗЕМЕЛЬНІ ДІЛЯНКИ ДЕРЖАВНОЇ І КОМУНАЛЬНОЇ ВЛАСНОСТІ – обов'язковий платіж, який орендар вносить орендодавцеві за користування земельною ділянкою.

Джерело: [12].

ОСОБИСТЕ СЕЛЯНСЬКЕ ГОСПОДАРСТВО – господарська діяльність, яка проводиться без створення юридичної особи фізичною особою індивідуально або особами, які перебувають у сімейних чи родинних відносинах і спільно проживають, з метою задоволення особистих потреб шляхом виробництва, переробки і споживання сільськогосподарської продукції, реалізації її надлишків та надання послуг з використанням майна особистого селянського господарства, у тому числі й у сфері сільського зеленого туризму.

Джерело: [29].

ОХОРОНА ҐРУНТІВ – система правових, організаційних, технологічних та інших заходів, спрямованих на збереження і відтворення родючості та цілісності ґрунтів, їх захист від деградації, ведення сільськогосподарського виробництва з дотриманням ґрунтозахисних технологій та забезпеченням екологічної безпеки довкілля.

Джерело: [30].

ОХОРОНА ЗЕМЕЛЬ – система правових, організаційних, економічних, технологічних та інших заходів, спрямованих на раціональне використання земель, запобігання необґрунтованому вилученню земель сільськогосподарського призначення для несільськогосподарських потреб, захист від шкідливого антропогенного впливу, відтворення і підвищення родючості ґрунтів, підвищення продуктивності земель лісового фонду, забезпечення особливого режиму використання земель природоохоронного, оздоровчого, рекреаційного та історико-культурного призначення.

Джерело: [30].

ОХОРОНА ЗЕМЕЛЬ – система правових, організаційних, економічних та інших заходів, спрямованих на раціональне використання земель, запобігання необґрунтованому вилученню земель сільськогосподарського і лісогосподарського призначення, захист від

шкідливого антропогенного впливу, відтворення і підвищення родючості ґрунтів, підвищення продуктивності земель лісогосподарського призначення, забезпечення особливого режиму використання земель природоохоронного, оздоровчого, рекреаційного та історико-культурного призначення.

Джерело: [4].

П

ПАЙ – майновий внесок члена кооперативу у створення та розвиток кооперативу, який здійснюється шляхом передачі кооперативу майна, в тому числі грошей, майнових прав, а також земельної ділянки.

Джерело: [35].

ПАЙ – майновий поворотний внесок члена (асоційованого члена) кооперативу у створення та розвиток кооперативу, який здійснюється шляхом передачі кооперативу майна, в тому числі грошей, майнових прав, а також земельної ділянки.

Джерело: [24].

ПАСПОРТИЗАЦІЯ ОБ'ЄКТА – документальне засвідчення наявності належних умов для роботи з пестицидами і агрохімікатами.

Джерело: [31].

ПЕСТИЦИДИ – токсичні речовини, їх сполуки або суміші речовин хімічного чи біологічного походження, призначені для знищення, регуляції та припинення розвитку шкідливих організмів, внаслідок діяльності яких вражаються рослини, тварини, люди і завдається шкоди матеріальним цінностям, а також гризунів, бур'янів, деревної, чагарникової рослинності, засмічуючих видів риб.

Джерело: [31].

ПІДЗАКОННІ НОРМАТИВНО-ПРАВОВІ АКТИ – нормативні акти компетентних органів, що видаються на підставі закону, відповідно до закону і для його виконання (нормативні укази Президента України; постанови і декрети Кабінету Міністрів України, Ради Міністрів Автономної Республіки Крим; інструкції, вказівки та нормативні накази керівників державних комітетів, відомств України й адміністрацій підлеглих їм підприємств, установ, організацій; загальнообов'язкові рішення місцевих Рад народних депутатів; нормативні рішення виконавчих комітетів місцевих Рад; розпорядження представників Президента).

Джерело: [3].

ПЛАН ЗЕМЕЛЬНОЇ ДІЛЯНКИ – графічне зображення, що відображає місцезнаходження, зовнішні межі земельної ділянки та межі земель, обмежених у використанні і обмежених (обтяжених) правами інших осіб (земельних сервітутів), а також розміщення об'єктів нерухомого майна, природних ресурсів на земельній ділянці.

Джерело: [21].

ПЛАН ЗОНУВАННЯ ТЕРИТОРІЇ (ЗОНІНГ) – містобудівна документація, що визначає умови та обмеження використання території для містобудівних потреб у межах визначених зон.

Джерело: [34].

ПЛАТА ЗА ЗЕМЛЮ – загальнодержавний податок, який справляється у формі земельного податку та орендної плати за земельні ділянки державної і комунальної власності.

Джерело: [12].

ПЛЯЖНА ЗОНА – прилегла до урізу води частина прибережної захисної смуги уздовж морів, навколо морських заток і лиманів з режимом обмеженої господарської діяльності.

Джерело: [1].

ПРИБЕРЕЖНА ЗАХИСНА СМУГА – частина водоохоронної зони відповідної ширини вздовж річки, моря, навколо водойм, на якій встановлено більш суворий режим господарської діяльності, ніж на решті території водоохоронної зони.

Джерело: [1].

ПОВНОВАЖЕННЯ ВЛАСНИКА – полягає у приналежності власникові прав володіння, користування і розпорядження майном у межах, встановлених законодавством (ст. 317 ЦК).

Джерело: [3].

ПОРУШЕНІ ЗЕМЛІ – землі, що втратили свою господарську та екологічну цінність через порушення ґрунтового покриву внаслідок виробничої діяльності людини або дії природних явищ.

Джерело: [30].

ПРАВО (ОБ'ЄКТИВНЕ ЮРИДИЧНЕ) – система загальнообов'язкових правил фізичної поведінки – соціальних норм, встановлених або санкціонованих державою, які виражають волю певної

частини соціально-неоднорідного суспільства, спрямовані на врегулювання суспільних відносин відповідно до цієї волі та забезпечуються державою.

Джерело: [3].

ПРАВО ВЛАСНОСТІ НА ЗЕМЛЮ – це право володіти, користуватися і розпоряджатися земельними ділянками.

Джерело: [4].

ПРАВО ВОЛОДІННЯ – фактичне володіння річчю, що створює для власника можливість безпосереднього впливу на неї.

Джерело: [3].

ПРАВО ЗЕМЕЛЬНОГО СЕРВІТУТУ – право власника або землекористувача земельної ділянки на обмежене платне або безоплатне користування чужою земельною ділянкою (ділянками).

Джерело: [4].

ПРАВО ОРЕНДИ ЗЕМЕЛЬНОЇ ДІЛЯНКИ – засноване на договорі строкове платне володіння і користування земельною ділянкою, необхідною орендареві для провадження підприємницької та іншої діяльності.

Джерело: [4].

ПРАВО ПОСТІЙНОГО КОРИСТУВАННЯ ЗЕМЕЛЬНОЮ ДІЛЯНКОЮ – право володіння і користування земельною ділянкою, яка перебуває у державній або комунальній власності, без встановлення строку.

Джерело: [4].

ПРАВОВА ОХОРОНА ЗЕМЕЛЬ – система врегульованих нормами права організаційних, економічних та інших суспільних відносин щодо забезпечення раціонального використання земельного фонду країни, запобігання необґрунтованого вилучення земель із сільськогосподарського обороту, захист земельних ресурсів від шкідливих антропогенних впливів, а також на відтворення та підвищення родючості ґрунтів, продуктивності земель лісового фонду, забезпечення особливого правового режиму земель природоохоронного, оздоровчого, рекреаційного та історико-культурного призначення.

Джерело: [38].

ПРИБЕРЕЖНІ МОРСЬКІ ПРИРОДНІ ЛАНДШАФТИ – природні ландшафти, до складу яких входять наземні (суходільні) і морські (водні) природні комплекси та об'єкти.

Джерело: [19].

ПРИБУДОВА ДО ЖИТЛОВОГО БУДИНКУ – частина будинку, розташована поза контуром його капітальних зовнішніх стін, і яка має з основною частиною будинку одну (або більше) спільну капітальну стіну.

Джерело: [12].

ПРИВАТИЗАЦІЯ ЗЕМЕЛЬ являє собою сукупність здійснюваних суб'єктами приватизації дій та заходів, спрямованих на трансформацію форми власності земель, при якій відбувається перехід земельних ділянок з публічної (суспільної) власності, суб'єктами якої є держава та територіальні громади, у приватну власність фізичних та юридичних осіб.

Джерело: [6].

ПРИМІСЬКА ЗОНА – територія, що забезпечує просторовий та соціально-економічний розвиток міста.

Джерело: [34].

ПРИРОДНИЙ КОРИДОР – природна або приведена до природного стану ділянка землі чи водної поверхні, яка на різних рівнях просторової організації екологічної мережі забезпечує для природного середовища умови безперервності, системної єдності та функції біокомунікації.

Джерело: [19].

ПРИРОДНИЙ ЛАНДШАФТ – цілісний природно-територіальний комплекс з генетично однорідними, однотиповими природними умовами місцевостей, які сформувалися в результаті взаємодії компонентів геологічного середовища, рельєфу, гідрологічного режиму, ґрунтів і біоценозів.

Джерело: [19].

ПРИРОДНИЙ РЕГІОН – природно-територіальне утворення значної площі, суцільність якого визначається характерними для нього фітоландшафтними, фізико-географічними, адміністративними та іншими ознаками, що характеризуються типовими та унікальними природними комплексами, різноманітним рослинним і тваринним світом, і яке виконує регіональну екостабілізуючу роль.

Джерело: [19].

ПРИРОДНО-СІЛЬСЬКОГОСПОДАРСЬКЕ, ЕКОЛОГО-ЕКОНОМІЧНЕ, ПРОТИЕРОЗІЙНЕ ТА ІНШІ ВИДИ РАЙОНУВАННЯ (ЗОНУВАННЯ) ЗЕМЕЛЬ – поділ території з урахуванням природних та агробіологічних вимог щодо вирощування

сільськогосподарських культур, а також територій, які мають відповідну схожість за визначеними ознаками.

Джерело: [30].

ПРОЕКТ – документація для будівництва об'єктів архітектури, що складається з креслень, графічних і текстових матеріалів, інженерних і кошторисних розрахунків, які визначають містобудівні, об'ємно-планувальні, архітектурні, конструктивні, технічні та технологічні рішення, вартісні показники конкретного об'єкта архітектури, та відповідає вимогам державних стандартів, будівельних норм і правил.

Джерело: [13].

ПРОЕКТ ЗЕМЛЕУСТРОЮ – сукупність нормативно-правових, економічних, технічних документів щодо обґрунтування заходів з використання та охорони земель, які передбачається здійснити протягом 5-10 і більше років.

Джерело: [21].

ПРОЕКТНА ДОКУМЕНТАЦІЯ – затверджені текстові та графічні матеріали, якими визначаються містобудівні, об'ємно-планувальні, архітектурні, конструктивні, технічні, технологічні вирішення, а також кошториси об'єктів будівництва.

Джерело: [34].

Р

РАДІАЦІЙНО НЕБЕЗПЕЧНІ ЗЕМЛІ – землі, на яких неможливе подальше проживання населення, одержання сільськогосподарської та іншої продукції, продуктів харчування, що відповідають республіканським та міжнародним допустимим рівням вмісту радіоактивних речовин, або які недоцільно використовувати за екологічними умовами.

Джерело: [33].

РАЦІОНАЛЬНЕ ВИКОРИСТАННЯ ЗЕМЕЛЬ – використання їх таким чином, що за умови збереження корисних властивостей землі: родючості ґрунту, його структури, балансу гумусу, цілісності рослинного покриву тощо – досягається максимально можливий ефект.

Джерело: [39].

РАЦІОНАЛЬНЕ ВИКОРИСТАННЯ ЗЕМЕЛЬ – розумне використання земель найоптимальнішими способами, в процесі якого

одночасно забезпечується максимальна економічна ефективність і збереження земельних та інших природних ресурсів, а також об'єктів соціальної інфраструктури, тощо.

Джерело: [8].

РЕГЛАМЕНТИ ЗАСТОСУВАННЯ – сукупність вимог щодо застосування пестицидів і агрохімікатів.

Джерело: [31].

РЕЖИМОУТВОРЮЮЧИЙ ОБ'ЄКТ – об'єкт природного або штучного походження (водний об'єкт, об'єкт магістральних трубопроводів, енергетичний об'єкт, об'єкт культурної спадщини, військовий об'єкт, інший визначений законом об'єкт), під яким та /або навколо якого у зв'язку з його природними або набутими властивостями згідно із законом встановлюються обмеження у використанні земель.

Джерело: [15].

РЕКОМЕНДАЦІЙНИЙ МЕТОД ПРАВОВОГО РЕГУЛЮВАННЯ – полягає у наданні можливості альтернативної поведінки суб'єкта земельних відносин, коли суб'єкт має можливість самостійно вибрати спосіб своєї поведінки для досягнення поставленої мети. Так, у статтях 140—141 ЗК України серед підстав припинення прав на земельну ділянку передбачено право добровільної відмови власника землі або землекористувача від права на земельну ділянку. Отже, власникові земельної ділянки та землекористувачеві надається право альтернативного вибору: або використовувати земельну ділянку за основним цільовим призначенням, або відмовитися від неї у встановленому порядку.

Джерело: [6].

РЕЗИДЕНТИ – громадяни, які мають постійне місце проживання на території України, у тому числі ті, що тимчасово перебувають за кордоном; юридичні особи, суб'єкти підприємницької діяльності, що не мають статусу юридичної особи (філії, представництва тощо), які створені та здійснюють свою діяльність відповідно до законодавства України, з місцезнаходженням на її території; дипломатичні представництва, консульські установи, торговельні та інші офіційні представництва України за кордоном, які мають дипломатичні привілеї та імунітет, а також філії і представництва підприємств-резидентів за кордоном, що не здійснюють підприємницької діяльності.

Джерело: [11].

РОБОЧИЙ ПРОЕКТ ЗЕМЛЕУСТРОЮ – сукупність нормативно-правових, економічних і технічних документів з використання та охорони

земель, які вміщують розрахунки, опис, креслення технічних рішень, кошторис, реалізацію яких передбачається здійснити протягом 2-3 років.

Джерело: [21].

РОДЮЧИСТЬ ГРУНТУ – здатність ґрунту задовольняти потреби рослин в елементах живлення, воді, повітрі і теплі в достатніх кількостях для їх нормального розвитку, які в сукупності є основним показником якості ґрунту.

Джерело: [30].

РОЗМІЩЕННЯ ВІДХОДІВ – зберігання (тимчасове розміщення до утилізації чи видалення) та захоронення відходів у спеціально відведених для цього місцях чи об'єктах (місцях розміщення відходів, сховищах, полігонах, комплексах, спорудах, ділянках надр тощо), на використання яких отримано дозвіл спеціально уповноваженого центрального органу виконавчої влади у сфері поводження з відходами.

Джерело: [12].

С

СИСТЕМА ЗАКОНОДАВСТВА – цілісна сукупність всіх упорядкованих певним чином нормативно-правових актів, яка являє собою зовнішній вираз системи права. Структура системи законодавства – це її будова, яка зумовлена правом, інтересами держави та потребами практики правового регулювання. Види структур системи законодавства: 1) галузева – нормативно-правовий процес, нормативно-правовий акт, інститут, підгалузь, галузь; 2) субординаційна – закон, указ, постанова, наказ, тощо; 3) федеративна – законодавство федеральне, законодавство суб'єктів федерації.

Джерело: [3].

СИСТЕМАТИЗАЦІЯ НОРМАТИВНИХ АКТІВ – діяльність по впорядкуванню і вдосконаленню нормативних актів, приведенню їх до певної внутрішньої узгодженості шляхом створення єдиних нормативних актів або їх збірників. Види С. н. а.: кодифікація, інкорпорація.

Джерело: [3].

СІЛЬСЬКОГОСПОДАРСЬКА КООПЕРАЦІЯ – система сільськогосподарських кооперативів, об'єднань, створених з метою задоволення економічних потреб членів кооперативу.

Джерело: [35].

СІЛЬСЬКОГОСПОДАРСЬКИЙ ТОВАРОВИРОБНИК – фізична або юридична особа незалежно від форми власності та господарювання, в якій валовий дохід, отриманий від операцій з реалізації сільськогосподарської продукції власного виробництва та продуктів її переробки, за наявності сільськогосподарських угідь (рілля, сіножатей, пасовищ і багаторічних насаджень тощо) та/або поголів'я сільськогосподарських тварин у власності, користуванні, в тому числі й на умовах оренди, за попередній звітний (податковий) рік перевищує 75 відсотків загальної суми валового доходу. Це обмеження не поширюється на осіб, які ведуть особисте селянське господарство.

Джерело: [35].

СІЛЬСЬКОГОСПОДАРСЬКІ УГІДДЯ – рілля, багаторічні насадження, сіножаті, пасовища та перелogi.

Джерело: [12].

СМУГА ВІДВЕДЕННЯ ЗАЛІЗНИЦЬ – землі, надані під залізничне полотно та його облаштування.

Джерело: [12].

СПЕЦІАЛЬНО ВІДВЕДЕНІ АВТОСТОЯНКИ – площа території (землі), що належить на правах власності територіальній громаді або державі, яка визначається органами місцевого самоврядування із встановленням правил щодо відповідальності за збереження транспортного засобу. До спеціально відведених автостоянок можуть належати комунальні гаражі, стоянки, паркінги (будівлі, споруди, їх частини), які побудовані за рахунок коштів місцевого бюджету з метою здійснення організації паркування транспортних засобів. Не належать до спеціально відведених автостоянок гаражі, автостоянки, власники або користувачі яких є платниками земельного податку або орендної плати за земельні ділянки державної і комунальної власності, а також земельні ділянки, що належать до прибудинкових територій.

Джерело: [12].

СПОРУДИ – земельні поліпшення, що не належать до будівель і призначені для виконання спеціальних технічних функцій.

Джерело: [12].

СТАЛЕ ЗЕМЛЕКОРИСТУВАННЯ – форма та відповідні до неї методи використання земель, що забезпечують оптимальні параметри екологічних і соціально-економічних функцій територій.

Джерело: [21].

СУБ'ЄКТ ПРАВА – фізична або юридична особа, поведінка якої регулюється нормами права за наявності у неї ознак правоздатності та дієздатності.

Джерело: [3].

СУБ'ЄКТИВНЕ ЮРИДИЧНЕ ПРАВО – закріплена в юридичних нормах можливість певної поведінки особи, спрямованої на здійснення прав людини.

Джерело: [3].

СУБ'ЄКТ УПРАВЛІННЯ У ГАЛУЗІ ВИКОРИСТАННЯ ТА ОХОРОНИ ЗЕМЕЛЬ – система уповноважених органів, які відповідно до земельного законодавства здійснюють організаційно-правову діяльність щодо забезпечення раціонального використання земельних ресурсів та їхньої охорони. їх розрізняють за обсягом і характером компетенції.

Джерело: [5].

СУПЕРФІЦІЙ – право користування чужою земельною ділянкою для забудови.

Джерело: [5].

СХЕМИ ПЛАНУВАННЯ ТЕРИТОРІЇ НА РЕГІОНАЛЬНОМУ РІВНІ – планувальна документація, яка розробляється у розвиток Генеральної схеми планування території України та визначає принципи вирішення розвитку, планування, забудови, використання територій адміністративно-територіальних одиниць та їх окремих частин.

Джерело: [34].

Т

ТЕРИТОРІЯ – частина земної поверхні з повітряним простором та розташованими під нею надрами у визначених межах (кордонах), що має певне географічне положення, природні та створені в результаті діяльності людей умови і ресурси.

Джерело: [34].

ТЕХНІЧНІ ЗАСОБИ ЗАСТОСУВАННЯ ПЕСТИЦИДІВ І АГРОХІМІКАТІВ – спеціальні машини, механізми та пристрої для обробки об'єктів пестицидами та внесення органічних і мінеральних добрив.

Джерело: [31].

ТЕХНІЧНІ УМОВИ – комплекс умов та вимог до інженерного забезпечення об'єкта будівництва, які повинні відповідати його розрахунковим параметрам, зокрема щодо водо-, тепло-, енерго- і

газопостачання, каналізації, радіофікації, зовнішнього освітлення, відведення зливових вод, телефонізації, телекомунікації, диспетчеризації, пожежної та техногенної безпеки.

Джерело: [34].

ТИМЧАСОВА СПОРУДА ТОРГОВЕЛЬНОГО, ПОБУТОВОГО, СОЦІАЛЬНО-КУЛЬТУРНОГО ЧИ ІНШОГО ПРИЗНАЧЕННЯ ДЛЯ ЗДІЙСНЕННЯ ПІДПРИЄМНИЦЬКОЇ ДІЯЛЬНОСТІ

– одноповерхова споруда, що виготовляється з полегшених конструкцій з урахуванням основних вимог до споруд, визначених технічним регламентом будівельних виробів, будівель і споруд, і встановлюється тимчасово, без улаштування фундаменту.

Джерело: [34].

ТОВАРИ – матеріальні та нематеріальні активи, у тому числі земельні ділянки, земельні частки (паї), а також цінні папери та деривативи, що використовуються у будь-яких операціях, крім операцій з їх випуску (емісії) та погашення.

Джерело: [12].

ТРЕТЕЙСЬКИЙ СУД – форма недержавного суду, який вільно обирають сторони спору, конфлікту для розгляду конкретних справ.

Джерело: [3].

У

УГОДА (ПРАВочИН) – волевиявлення двох і більше сторін, спрямоване на встановлення, зміну чи припинення взаємних юридичних прав і обов'язків.

Джерело: [3].

УРЯД УКРАЇНИ – найвищий орган державної виконавчої влади.

Джерело: [3].

Ф

ФЕРМЕРСЬКЕ ГОСПОДАРСТВО – форма підприємницької діяльності громадян із створенням юридичної особи, які виявили бажання виробляти товарну сільськогосподарську продукцію, займатися її переробкою та реалізацією з метою отримання прибутку на земельних

ділянках, наданих їм для ведення фермерського господарства, відповідно до закону.

Джерело: [36].

ФІЗИЧНА ОСОБА – окрема людина як суб'єкт права.

Джерело: [3].

ФУНКЦІЇ ПРАВА – основні напрями впливу правового регулювання на людину і суспільство.

Джерело: [3].

Х

ХІМІЧНА МЕЛІОРАЦІЯ ЗЕМЕЛЬ – здійснення комплексу заходів, спрямованих на поліпшення фізико-хімічних і фізичних властивостей ґрунтів, їх хімічного складу.

Джерело: [25].

Ц

ЦІЛЬОВЕ ПРИЗНАЧЕННЯ ЗЕМЕЛЬНОЇ ДІЛЯНКИ – використання земельної ділянки за призначенням, визначеним на підставі документації із землеустрою у встановленому законодавством порядку.

Джерело: [12].

ЦІННІСТЬ ПРАВА – властивість права виступати як соціальне благо, що приносить користь суспільству й особі шляхом упорядкування (урегулювання) найважливіших для їх існування та взаємодії відносин.

Джерело: [3].

Ч

ЧЕРВОНА КНИГА УКРАЇНИ – основний документ, який вміщує перелік рідкісних та зникаючих видів рослин і тварин, на підставі якого розробляються наукові і практичні заходи, спрямовані на їхню охорону, відтворення і раціональне використання. Урядом України затверджено положення «Про Червону книгу України».

Джерело: [3].

ЧЕРВОНІ ЛІНІЇ – визначені в містобудівній документації щодо пунктів геодезичної мережі межі існуючих та запроектованих вулиць, доріг, майданів, які розділяють території забудови та території іншого призначення.
Джерело: [34].

Ш

ШКІДЛИВІ ОРГАНІЗМИ – шкідники, збудники хвороб і бур'яни.
Джерело: [20].

ШКІДНИКИ – види тварин (комахи, кліщі, мікроорганізми, нематоди, гризуни), здатні заподіяти шкоду рослинам, чагарникам, деревам, продукції рослинного походження, збитки від якої економічно доцільно відвернути.
Джерело: [20].

ШТРАФ – грошове стягнення, що накладається судом у випадках і межах, встановлених в Особливій частині Кримінального Кодексу.
Джерело: [9].

Ю

ЮРИДИЧНА ВІДПОВІДАЛЬНІСТЬ – юридичний обов'язок порушника юридичної норми відповідати за свою суспільно-негативну поведінку та прийняти на себе негативні правові наслідки через заходи державного примусу, вона залежно від вчиненого порушення, застосовуваних санкцій, за юридичною силою впливу на правопорушників поділяється на адміністративну, кримінальну, цивільно-правову та дисциплінарну. Вона може настати лише при настанні певного юридичного факту - факту вчинення правопорушення, що є єдиною підставою юридичної відповідальності.
Джерело: [5].

ЮРИДИЧНА ОСОБА – організація, яка має відокремлене майно, може від свого імені набувати майнові та особисті немайнові права і нести обов'язки, бути позивачем і відповідачем у суді, арбітражі або у третейському суді.
Джерело: [3].

ЮРИДИЧНІ ОСОБИ ПУБЛІЧНОГО ПРАВА – державні та комунальні підприємства, установи та організації.

Джерело: [5].

ЮРИДИЧНІ ОСОБИ ЯК СУБ'ЄКТИ ЗЕМЕЛЬНИХ ВІДНОСИН - це організації, які мають відокремлене майно, можуть від свого імені набувати майнових і особистих немайнових прав і нести обов'язки, бути позивачами і відповідачами в суді, господарському або третейському суді (ст. 23 Цивільного кодексу України). У земельному праві відповідно до ст. 5 ЗК України ними є: колективні сільськогосподарські підприємства, сільськогосподарські кооперативи, садівницькі товариства, сільськогосподарські акціонерні товариства, в тому числі створені на базі радгоспів та інших державних сільськогосподарських підприємств.

Джерело: [5].

ЮРИДИЧНІ ФАКТИ – передбачені законом обставини, які є підставою для виникнення, зміни або припинення правовідносин. Ю. ф. поділяються на дії (правомірні й неправомірні) та події.

Джерело: [3].

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Водний кодекс України : Закон України від 6 червня 1995 р. № 213/95-ВР. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/213/95-вр> (дата звернення: 16.02.2020).
2. Воронов М. П. Види і особливості актів місцевого самоврядування. *Правова держава*. Міжвідомчий збірник наукових праць. 1992. № 2 – 3. С. 69 – 75.
3. В.П. Марчук. Словник юридичних термінів: навч. посіб. К. : МАУП, 2003. 128 с.
4. Земельний кодекс України: Закон України від 25.10.2001 р. № 2768-III. *Відомості Верховної Ради України*. 2002. № 3–4. Ст. 27.
5. Земельне право / За ред. Ю. В. Корнєєва. К. : Центр учбової літератури, 2011. 248 с.
6. Земельне право України / За ред. М. В. Шульги. – К. : Юрінком Інтер, 2004. С. 11–12.
7. Земельное право России / за ред. Б. В. Ерофеева. М. : ООО «Профобразование», 2001. С. 28.).
8. Книш. В. Принцип поєднання особливостей використання землі як природного ресурсу, основного засобу виробництва і територіального базису. Актуальні проблеми вдосконалення чинного законодавства України. *Плай*. 2002. №10. С. 25–75.
9. Кримінальний кодекс України : Закон від 5 квітня 2001 р. № 2341-III. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2341-14> (дата звернення: 16.02.2020).
10. Кучерявий В. П. Екологія : підручник. Львів : Світ, 2001. 500 с.
11. Митий кодекс України : Закон України від 13 березня 2012 р. № 4495-VI. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/4495-17> (дата звернення: 16.02.2020).
12. Податковий кодекс України : Закон України від 2 грудня 2010 р. № 2755-VI. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2755-17> (дата звернення: 16.02.2020).
13. Про архітектурну діяльність : Закон України від 20 травня 1999 р. № 687-XIV. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/687-14> (дата звернення: 16.02.2020).
14. Про Генеральну схему планування території України : Закон України від 7 лютого 2002 р. N 3059-III. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3059-14> (дата звернення: 16.02.2020).
15. Про державний земельний кадастр : Закон України від 7 липня 2011 р. № 3613-VI. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3613-17> (дата звернення: 16.02.2020).
16. Про державну реєстрацію речових прав на нерухоме майно та їх обтяжень : Закон України від 1 липня 2004 р. № 1952-IV. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1952-15> (дата звернення: 16.02.2020).

17. Про Державну службу України з питань геодезії, картографії та кадастру : Постанова Кабінету Міністрів України від 14 січня 2015 р. № 15. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/15-2015-п> (дата звернення: 16.02.2020).
18. Про державний контроль за використанням та охороною земель : Закон України від 19 червня 2003 р. № 963-IV. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/963-15> (дата звернення: 16.02.2020).
19. Про Загальнодержавну програму формування національної екологічної мережі України на 2000-2015 роки : Закон України від 21 вересня 2000 р. N 1989-П. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1989-14> (дата звернення: 16.02.2020).
20. Про захист рослин : Закон України від 14 жовтня 1998 р. N 180-XIV. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1989-14> (дата звернення: 16.02.2020).
21. Про землеустрій : Закон України від 22 травня 2003 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/858-15> (дата звернення: 16.02.2020).
22. Про іпотеку : Закон України від 5 червня 2003 р. № 898-IV. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/898-15> (дата звернення: 16.02.2020).
23. Про колективне сільськогосподарське підприємство : Закон України від 14 лютого 1992 р. N 2114-XII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2114-12> (дата звернення: 16.02.2020).
24. Про кооперацію : Закон України від 10 липня 2003 р. № 1087-IV. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1087-15> (дата звернення: 16.02.2020).
25. Про меліорацію земель : Закон України від 14 січня 2000 р. № 1389-XIV. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1389-14> (дата звернення: 16.02.2020).
26. Про Міністерство розвитку економіки, торгівлі та сільського господарства України : Постанова Кабінету Міністрів України від 20 серпня 2014 р. № 459. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/459-2014-п> (дата звернення: 16.02.2020).
27. Про Міністерство енергетики та захисту довкілля України : Постанова Кабінету Міністрів України від 21 січня 2015 р. № 32(в редакції постанови Кабінету Міністрів України від 18 вересня 2019 р. № 847). URL: <https://www.kmu.gov.ua/npas/pro-vnesennya-zmin-do-deyakih-postanov-m847180919kabinetu-ministriv-ukrayini> (дата звернення: 16.02.2020).
28. Про основи містобудування : Закон України від 16 листопада 1992 р. № 2780-XII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2780-12> (дата звернення: 16.02.2020).
29. Про особисте селянське господарство : Закон України від 15 травня 2003 року № 742-IV. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/742-15> (дата звернення: 16.02.2020).
30. Про охорону земель : Закон України від 19 червня 2003 р. № 962-IV. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/962-15> (дата звернення: 16.02.2020).

31. Про пестициди і агрохімікати : Закон України від 2 березня 1995 р/ № 86/95-ВР. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/86/95-вр> (дата звернення: 16.02.2020).

32. Про планування і забудову територій : Закон України від 20 квітня 2000 р. N 1699-III. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1699-14> (дата звернення: 16.02.2020).

33. Про правовий режим території, що зазнала радіоактивного забруднення внаслідок Чорнобильської катастрофи : Закон України від 27 лютого 1991 р. № 791а-XII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/791a-12> (дата звернення: 16.02.2020).

34. Про регулювання містобудівної діяльності : Закон України від 17 лютого 2011 р. № 3038-VI. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3038-17> (дата звернення: 16.02.2020).

35. Про сільськогосподарську кооперацію : Закон України від 17 липня 1997 р. № 469/97-ВР. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/469/97-вр> (дата звернення: 16.02.2020).

36. Про фермерське господарство : Закон України від 19 червня 2003 р. № 973-IV. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/973-15> (дата звернення: 16.02.2020).

37. Семчик В.І., Кулинич П. Ф., Шульга М. В. Земельне право України : підручник. Київ, 2008. 600 с.

38. Семчик В.І., Кулинич П. Ф., Шульга М. В. Правова охорона земель : підручник. Київ, 2008. 355 с.

39. Федорович В. І. Про поняття раціонального використання земель. *Забезпечення екологічної безпеки – обов'язок Української держави* : зб. Матеріалів доп. Учасн. Міжрегіональної науково-практичної конференції. Івано-Франківськ, 2004. 217 с.

Укладачі:
Бондар Олександр Григорович
Луц Дмитро Миколайович

ЗЕМЕЛЬНЕ ПРАВО

Короткий словник-довідник термінів і понять

Рецензент В. Д. Сидор
Відповідальний за випуск Д. О. Єрмоленко
Коректор А. О. Свіденко

Запорізький національний університет
69600, м. Запоріжжя, МСП-41 вул.
Жуковського, 66